

Eesti Teadusbaromeetri 2023. a uuringu raport

Autor: Hanna Kree

Märts 2024
Tartu

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
Metoodika	3
Tulemused.....	4
Teaduse ja ühiskonna suhe	4
Teadus inimese igapäevaelus ja avalikus kommunikatsioonis.....	15
Eesti Teadusagentuuriga seotud küsimused	20
Kokkuvõte.....	21
Märkused ja soovitused järgmisteks uuringuteks	22
Lisa 1. Ankeet eesti keeles.....	24
Lisa 2. Ankeet vene keeles.....	28
Lisa 3. Ankeet inglise keeles	32

Sissejuhatus

Eesti Teadusbaromeeter (ETb) on teaduspõhiselt väljatöötatud seire metoodika, mis annab ülevaate inimeste hoiakutest teadusega seonduva suhtes ning kokkupuudetest teadusega seotud tegevustega. ETb metoodika on Eestile kohandatud ja tugineb osaliselt teiste riikide sarnastel baromeetritel. Tulemusi saab kasutada riigi poliitikate ja tegevuste teaduspõhisel kujundamisel ja teadustöös ning teaduskommunikatsiooni edukuse analüüsimisel Eestis.

Metoodika

ETb küsitlusuuringu metoodika töötati välja 2020. aastal ning siis viidi telefoniintervjuu meetodil läbi ka esimene küsitlus (raport https://www.etag.ee/wp-content/uploads/2020/11/Eesti_Teadusbaromeeter.pdf). Teist korda korraldati küsitlus 2023. aastal, see tehti veebipaneeli meetodil ja teostajaks oli Turu-uuringute AS. Küsitluse sihtrühmaks oli Eesti elanikkond vanuses 16+ aastat. Uuring viidi läbi 13.-27. novembril 2023, väljasaadetud kutseid oli 5300, vastamine oli katkestatud 1526 korral, kokku saadi täidetud ankeete 1004.

Küsimustikus kasutati 2020. a ETb raporti lisades 3 ja 4 toodud ankeedi A osa, vastavalt eesti ja vene keeles. Seekord loodi ka inglisekeelne ankeet, mida on võimalik järgmistes uuringutes kasutada. Küsimuste järjekord ja numeratsioon jäi esimese küsitlusega samaks. Täpsustati küsimusi nr 5.11 ja nr 9 ning lisati kolm küsimust ETAGi mõju kohta. Kasutatud küsimustikud kõigis kolmes keeles on käesoleva raporti lisades 1-3. Käesoleva 2023. a küsitluse ja 2020. a küsitluse tulemuste paremaks võrreldavuseks, lugemise hõlbustamiseks ja järjepidevuse loomiseks on järgitud 2020. a raporti ülesehitust.

Kui tekstis viidatakse „2020. aasta tulemustele“ või „eelmise korra tulemustele“, siis peetakse silmas Eesti Teadusbaromeetri 2020. a raportit, mille korrektne viide on järgmine: Ainsaar, M., Himma-Kadakas, M., Themmas, A., Kõuts, R., Espenberg, S. (2020) Eesti Teadusbaromeeter (ETb). Tartu: Tartu Ülikool, Eesti Teadusagentuur. Tekstis viidet iga võrdluse juures ei korrata.

Valimi loomisel oli oluline silmas pidada, et sooline jaotus oleks tasakaalus ning et vastanute osakaal vanusrühmades vastaks asjaomase vanusrühma osakaalule rahvastikupüramiidis (tabel 1). Kogutud vastuste jaotus erineb väga vähesel määral üldkogumi jaotusest, siiski kasutame analüüsis andmete kaalumist üldkogumi jaotusele vastavaks nimetatud tunnuste lõikes.

Tabel 1. Kaalutud ja kaalumata vastuste jaotus soo ja vanuse järg

Kategooria	Kaalumata arv (n)	Kaalumata osakaal (%)	Kaalutud arv (n)	Kaalutud osakaal (%)	
Kokku	1004	100	1004	100	
Sugu	Mees	469	47	468	47
	Naine	535	53	536	53
Vanusrühm	16-24 a.	107	11	108	11
	25-34 a.	154	15	153	15
	35-49 a.	262	26	262	26
	50-64 a.	232	23	234	23
	65-74 a.	136	14	134	13
	üle 75 a.	113	11	113	11

Tulemused

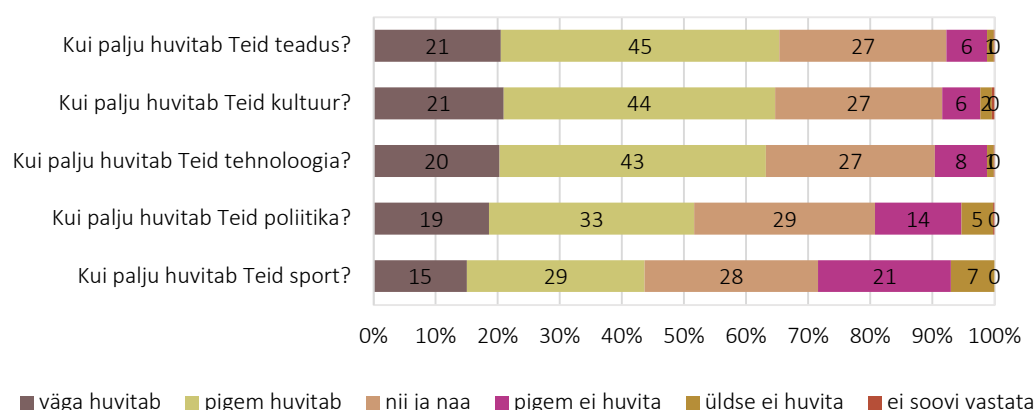
ETb võimaldab läbi viia regulaarset seiret ja mõõta eesti inimeste hoiakuid ja kokkupuuteid teadusega, usaldust ja suhtumist teadusesse ja teadlastesse. Seda saab teha teatud väidetega nõustumise või mittenõustumise kaudu. Küsitluses esitatud küsimused jagunevad mõtteliselt kolme ploki:

- 1) teaduse ja ühiskonna suhe,
- 2) teadus avalikus kommunikatsioonis ja
- 3) Eesti Teadusagentuuriga seotud küsimused.

Teaduse ja ühiskonna suhe

Huvi teaduse vastu

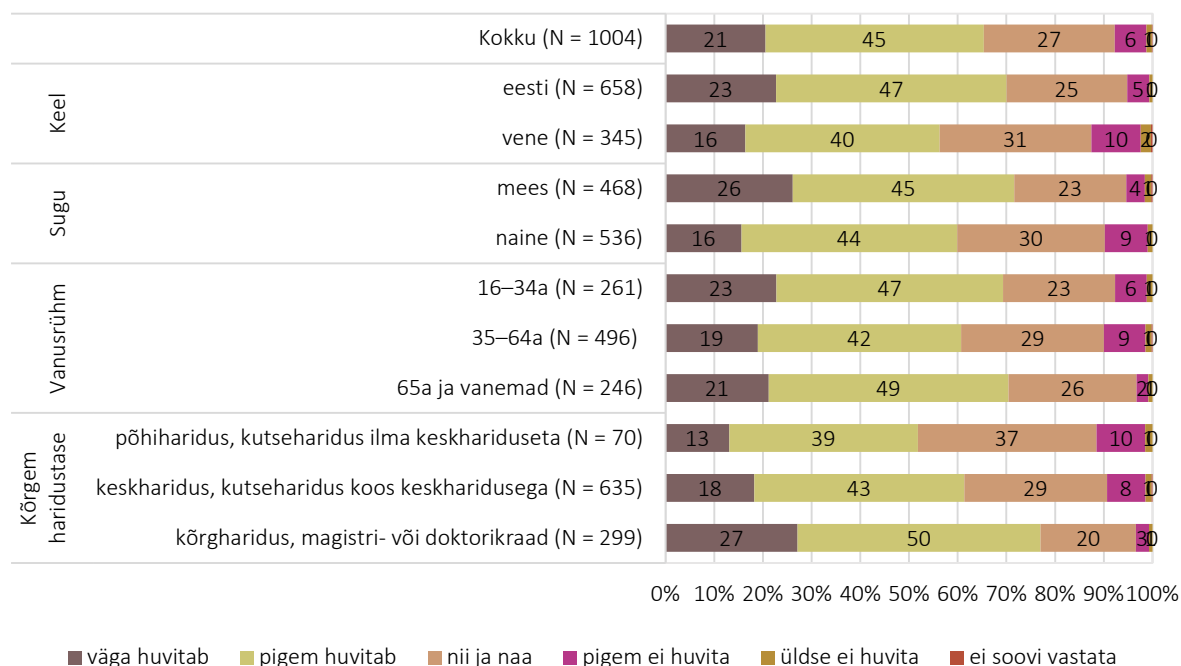
Eesti elanikest on teadusest väga huvitatud 21%, pigem huvitatud 45%, kahtleval seisukohal on 27% ja 7% ei ole pigem või üldse huvitatud (joonis 1). Huvi kultuuri ja tehnoloogia vastu on väga sarnane teadusele.

Joonis 1. Eesti inimeste huvi teaduse vastu võrreldes teiste teemadega.

Uurides inimeste teadushuvi lähemalt, siis näeme, et see erineb soo, vastamiseks valitud keele, vanusrühma ja kõrgeima omandatud haridustaseme järgi (joonis 2). Teadusest on sagedamini huvitatud mehed (71% kõigist vastanud meestest, edaspidi osakaalud tähistatud samamoodi), eesti keeles vastanud (70%) ja kõrghariduse või

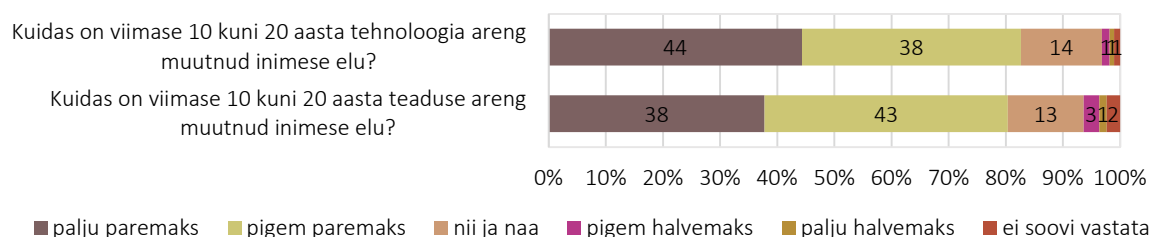
magistri- või doktorikraadiga inimesed (77%). Vanusrühmade lõikes huvitas teadus sagedamini nooremaid inimesi vanuses 16-34 (70%) ja ka 65-aastaseid ja vanemaid (70%)

Joonis 2. Eesti inimeste huvi teaduse vastu keele, soo, vanusrühma ja kõrgeima haridustaseme järgi.

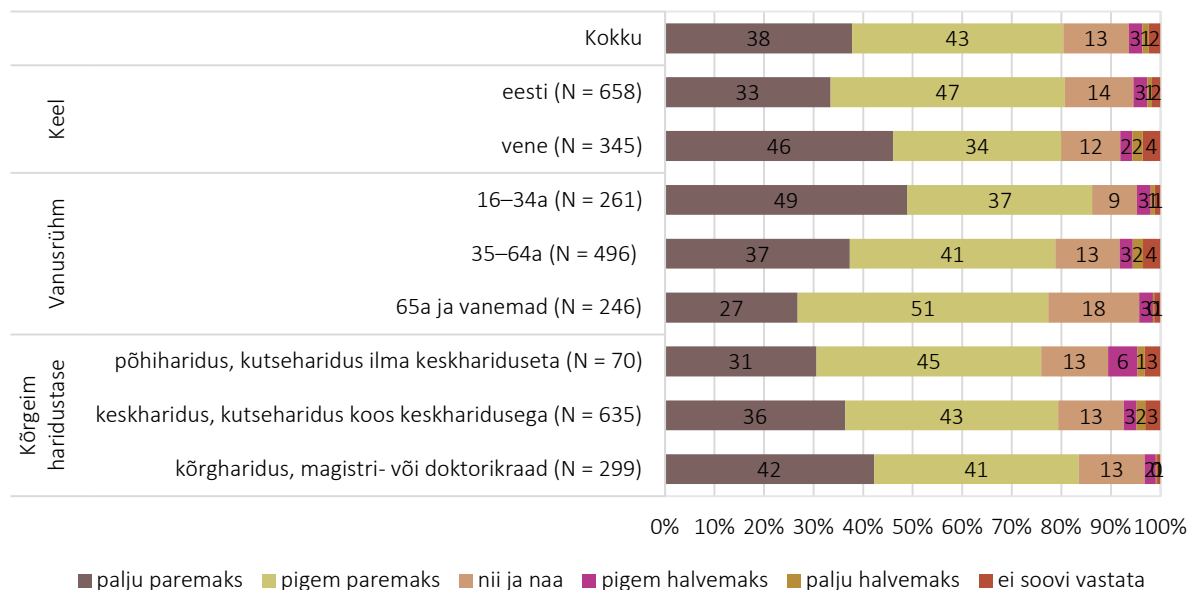
Kasu teadusest

Uuringus uuriti kasu eraldi teaduse ja tehnoloogia küsimustega. Nende tulemused olid sarnased, Eesti inimesed nõustusid suurel määral, et 10-20 a teaduse ja tehnoloogia areng on muutnud inimeste elu palju või pigem paremaks (vastavalt 81% ja 82%) (joonis 3).

Joonis 3. Eesti inimeste hinnang viimase 10 kuni 20 aasta teaduse ja tehnoloogia arengu mõjust inimese elule.

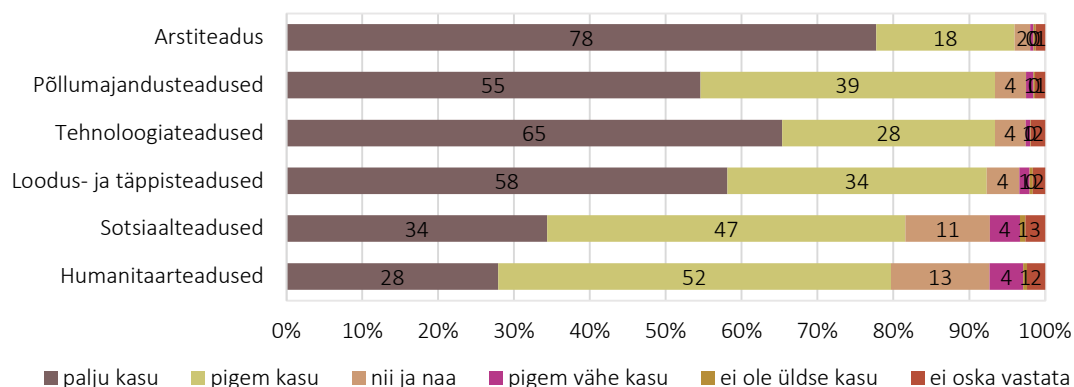
Vastus küsimusele, kuidas on viimase 10 kuni 20 aasta **teaduse** areng muutnud inimese elu, oli „palju paremaks“ sagedamini alla 35-aastastel, kõrgharidusega inimestel (sh magistri- või doktorikraad) ja vene keeles ankeedile vastanutel (joonis 4). Vastustega „palju paremaks“ ja „pigem paremaks“ kokku nõustus 76%-86% mõlemas keeles ja kõikides vanuse- ja haridusgruppides olnud vastajad. Soo alusel erinevusi ei olnud.

Joonis 4. Eesti inimeste hinnang viimase 10 kuni 20 aasta teaduse arengu mõjust inimese elule vastamise keele, vanusrühma ja kõrgeima omandatud haridustaseme järgi.

Hinnangud küsimusele, kuidas on **tehnoloogia** areng viimase 10 kuni 20 aasta jooksul mõjutanud inimeste elu, olid nii vastamise keele, vanusrühma kui ka kõrgeima omandatud haridustaseme järgi vaadates väga sarnased eelmise küsimuse tulemustele. Peaaegu kõikide vaadeldud tunnuste alusel nõustusid eesti inimesed üle 80% ulatuses, et viimase 10 kuni 20 aasta tehnoloogia areng on muutnud inimeste elu paremaks. Vaid üle 65-aastased ja vanemad nõustusid 79% ulatuses, ning nende seas on ka kõige rohkem kahtlejaid („nii ja naa“). Selle küsimuse tulemused on sarnased 2020. a tulemustele.

Eesti elanike arvates on ühiskonnale kõige kasulikum teadusvaldkond **arstiteadus** (96% vastanutest pidas kasulikuks) (joonis 5). Sellele järgnevad **põllumajandusteadused, tehnoloogiateadused ja loodus- ja täppisteadused**, kõiki pidas kasulikuks üle 90% vastanutest. Sotsiaalteadusi ja humanitaarteadusi peavad kasulikuks vastavalt 81% ja 80% eesti inimestest.

Joonis 5. Eesti inimeste hinnang teadusvaldkondade kasulikkusest ühiskonnale

Soo lõikes pidasid naised sotsiaalteadusi ja humanitaarteadusi olulisemateks kui mehed. Teiste teadusvaldkondade puhul naiste ja meeste arvamused teadusvaldkonna olulisusest ei erinenud. Siin on erinevus eelmise korra tulemustega, kus 2020. aastal pidasid mehed võrreldes naistega sagemini kasulikemaks põllumajandus- ja tehnoloogiateadusi ja teiste valdkondade puhul olulisi erinevusi ei olnud. Põllumajandusteadused on tõusnud neljandalt kohalt teisele kohale. Tagumises otsas on sotsiaalteadused tõusnud viimaselt kohalt eelviimasele kohale.

Kõiki teadusvaldkondi peeti olulisemaks vastavalt enda haridustasemele, mida kõrgema haridustasemega vastaja, seda olulisemaks peeti teadusvaldkonda.

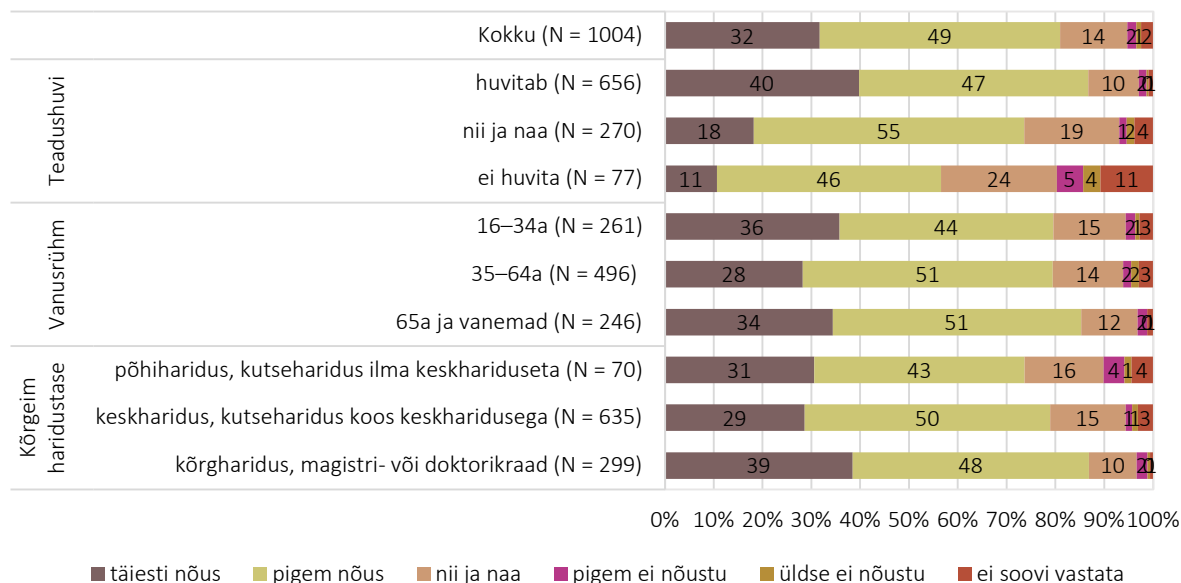
Loodus- ja täppisteaduste, põllumajandusteaduste ja tehnoloogiateaduste puhul kehtis trend, kus vastaja vanuse kasvades kasvas ka hinnang teadusvaldkonna olulisusele. Eristades samades valdkondades vastused „palju kasu“ ja „pigem kasu“, oli esimene neist rohkem levinud nooremates vanusegruppides kui vanemates. Humanitaarteaduste ja sotsiaalteaduste puhul hindasid kõik vanusrühmad valdkonda sarnaselt kasulikuks, esines nõrk trend, kus nooremad andsid sagedamini hinnangu „palju kasu“.

Teadusest huvitatud Eesti inimeste (st need, kes vastasid küsimusele „Kui palju huvitab teid teadus?“ variantidega „väga huvitab“ või „pigem huvitab“, kokku 66% elanikest) hinnangul on kõik teadusvaldkonnad ühiskonnale kasulikumad kui nende hinnangul, keda teadus ei huvita. See tulemus on täpselt samasugune nagu 2020. aastal.

Teadus on vajalik ka ilma kohese kasuta

Eesti elanikest 81% nõustus, et teadusuuringud on vajalikud ka ilma kohese kasuta (joonis 6). Väitega nõustusid pigem need inimesed, kellel oli suurem huvi teaduse vastu (87%), kõrgharidus (sh magistri- või doktorikraad) (87%) ja olid 65-aastased või vanemad (85%).

Vaadates väitega nõustumist, e vastuseid „täiesti nõus“ ja „pigem nõus“ kokku, siis on selle küsimuse vastused üldjoontes sarnased 2020. a omadele ja kindlasti usaldusväärsed. Vastuste „täiesti nõus“ osakaal on kõikide vaadeldud gruppide juures 2023. aastal väiksem kui 2020. aastal. Selline erinevus vajaks täpsemat selgitamist, kas tegemist on hoiakute muutusega või võib tuleneda kasutatud meetodikast (2020 telefoniintervjuu vs 2023 veebipaneel, pikemalt peatükis „Tähelepanekud ja soovitusel“).

Joonis 6. Eesti inimeste nõustumine väitega „Teadusuuringud on vajalikud, isegi kui neist pole kohe otsest kasu“ vanusrühma, kõrgeima haridustaseme ja teadushuvi järgi

Teadus ohuks ühiskonnale

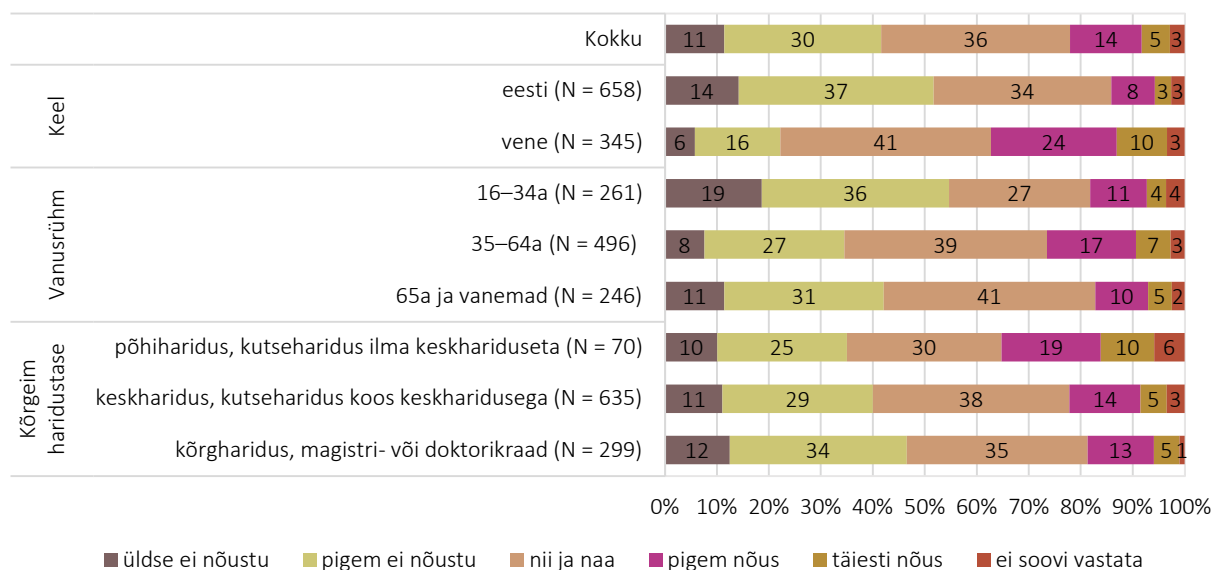
Väitega, et „Teadus võib olla ohuks ühiskonnale“ ei nõustunud 41% vastajatest, 36% oli kahtleval seisukohal (vastus „nii ja naa“) ning 19% nõustusid, et teadus võib olla ohuks ühiskonnale (joonis 7). Tähelepanu, joonisel 7 on tulemused kuvatud visuaalselt teist pidi, väide „üldse ei nõustu“ on tulpade vasakus servas ja „täiesti nõus“ on tulpade paremas servas.

Usku teaduse ohutusse suurendas kõrgem haridustase, antud väitega ei nõustunud 49% kõrgharidusega (sh magistri- või doktorikraadiga) vastajatest. On huvitav ka vaadata, kui palju oldi nõus, et teadus võib olla ohuks ühiskonnale. Põhihariduse (sh põhiharidus ilma keskhariduseta) vastajate seast nõustus sellega 29%. Vene keeles vastanutest arvas 34%, et teadus võib olla ohuks ühiskonnale ja eesti keeles vastanutest arvas sama vaid 12%.

Vanuselises jaotuses ei nõustunud kõige sagedamini alla 35-aastased (51% ei nõustunud), nende seas oli ka kõige vähem kahtlejaid (27% vastas „nii ja naa“). Kõige skeptilisemad olid 35-64 aastased, kes nõustusid teistest vanusrühmadest sagedamini, et teadus võib olla ohuks ühiskonnale (24% nõustus).

Märkimisväärne muutus võrreldes 2020. a tulemustega on see, et langenud nende inimeste osakaal, kes arvasid, et teadus võib olla ohuks ühiskonnale (2020. a 29% vs 2023. a 19%).

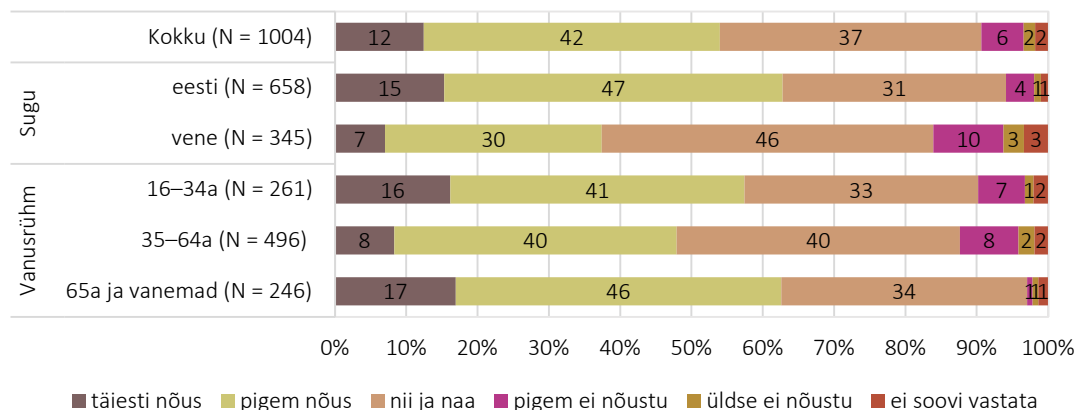

Joonis 7. Nõustumine väitega „Teadus võib olla ohuks ühiskonnale“ keele, vanusrühma ja kõrgeima omandatud haridustaseme järgi.

2020. aastal analüüsiti usku teaduse ohutusse mitmete erinevate küsimuste kaudu ja leiti, et kõige enam mõjutab usku teaduse ohutusse veendumus, et teadlased teevad teadust ühiskonna huvides ja üldine institutsioonide usaldus. Need inimesed, kes usuvad vähem teadlaste ühiskonna teenimisse ja usaldavad üldiselt kõike vähem, peavad ka teadust ohtlikumaks. Siinkohal eeldame, et see kehtib ja 2023. a valimiga seda analüüsi ei korratud.

Teadlased töötavad ühiskonna heaks

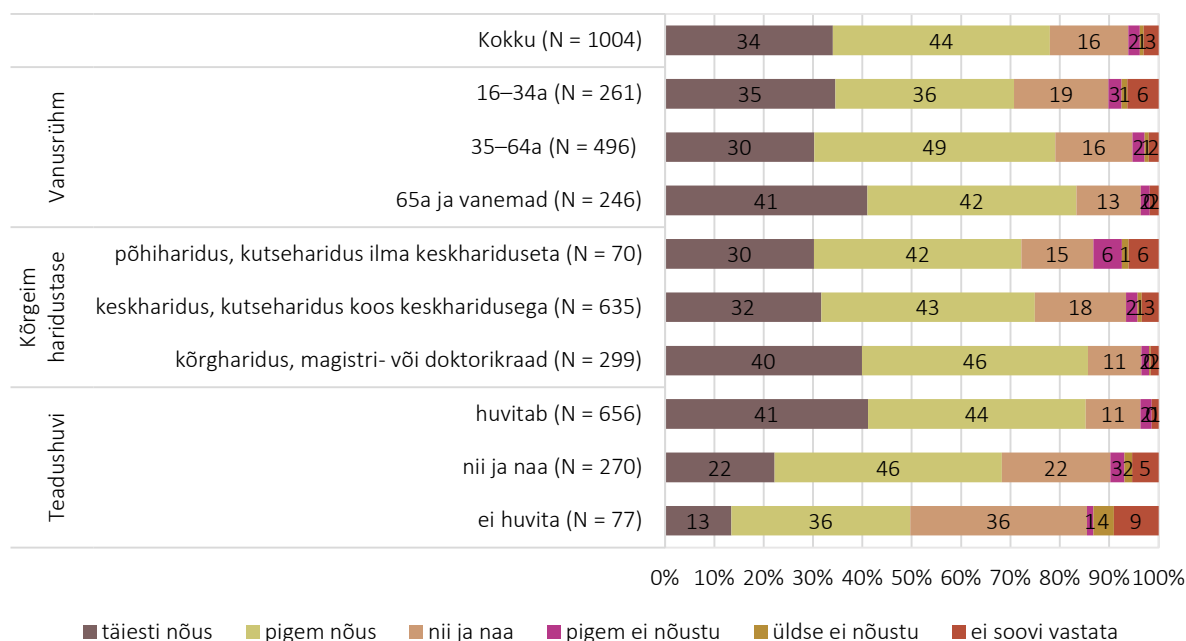
Eesti inimestest 54% nõustus, et teadlased teevad uuringuid ühiskonna heaks, 37% vastas „nii ja naa“ ning 8% ei nõustunud väitega (joonis 8). Kõige harvem nõustusid vene keeles vastanud (37%) ja 35-64 aastased vastajad (48%). Väitega nõustusid sagedamini 75-aastased ja vanemad ning 24-aastased ja nooremad (vastavalt 68% ja 67%) ning eesti keeles vastanud (62%). Haridustaseme järgi vaadates erinevusi ei esinenud. Võrreldes 2020. aastaga on nõustumise määr madalam (2020. a nõustus 69% vs 2023. a nõustus 54%) ja kahtleva hinnangu (vastus „nii ja naa“) andnute osakaal suurem (2020. a kahtlejaid 24% vs 2023. a kahtlejaid 37%).

Joonis 8. Nõustumine väitega „Teadlased töötavad ühiskonna heaks“.

Riik peaks teadusuuringuid rohkem toetama

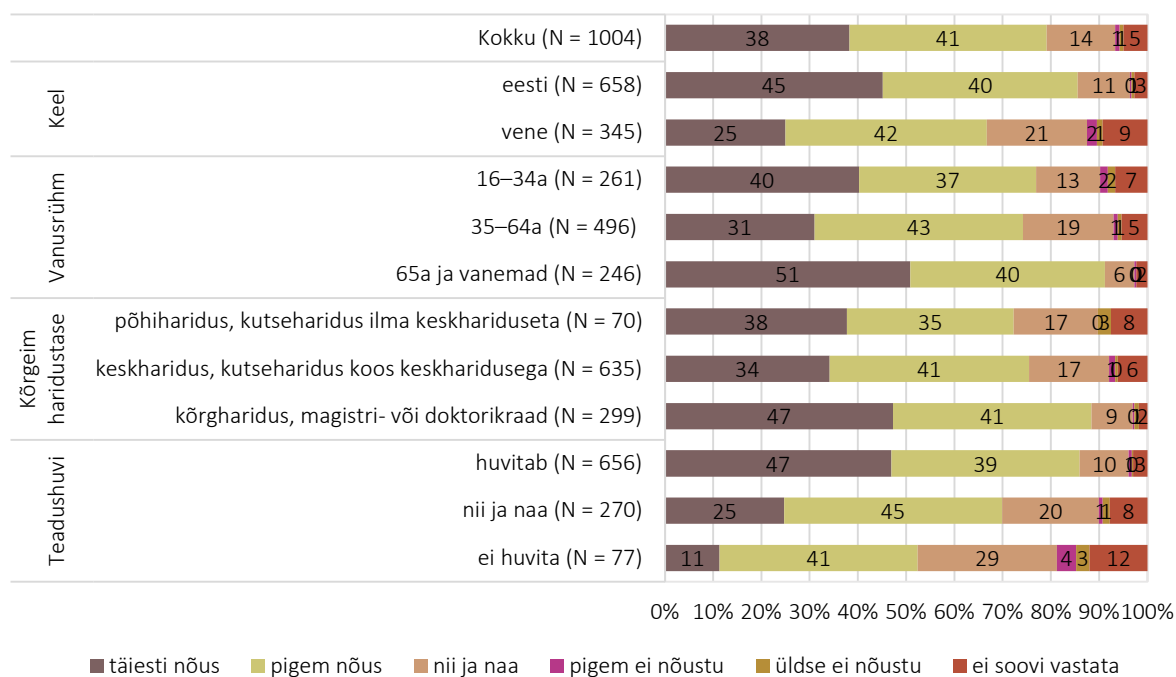
Eesti elanikest nõustus 78% sellega, et riik peaks teadusuuringuid rohkem toetama (joonis 9). Väitega nõustusid sagedamini ja üle 80% ulatuses 65-aastased või vanemad eesti elanikud, kõrgharidusega (sh magistri- või doktorikraadiga) inimesed ja need, kellel on suurem teadushuvi. Soo ja vastamiseks valitud keele puhul vastused ei erinenud. Võrreldes eelmise küsitlusega nõustusid 2023. a sagedamini need, keda teadus huvitab, ja nõustusid vähem need, keda teadus ei huvita. 2020. aastal nõustusid vähem need, kelle teadushuvi oli „nii ja naa“. Kahe küsitluse joonistel on märgatav suur erinevus vastuste „täiesti nõustun“ ja „pigem nõustun“ osakaalude vahel.

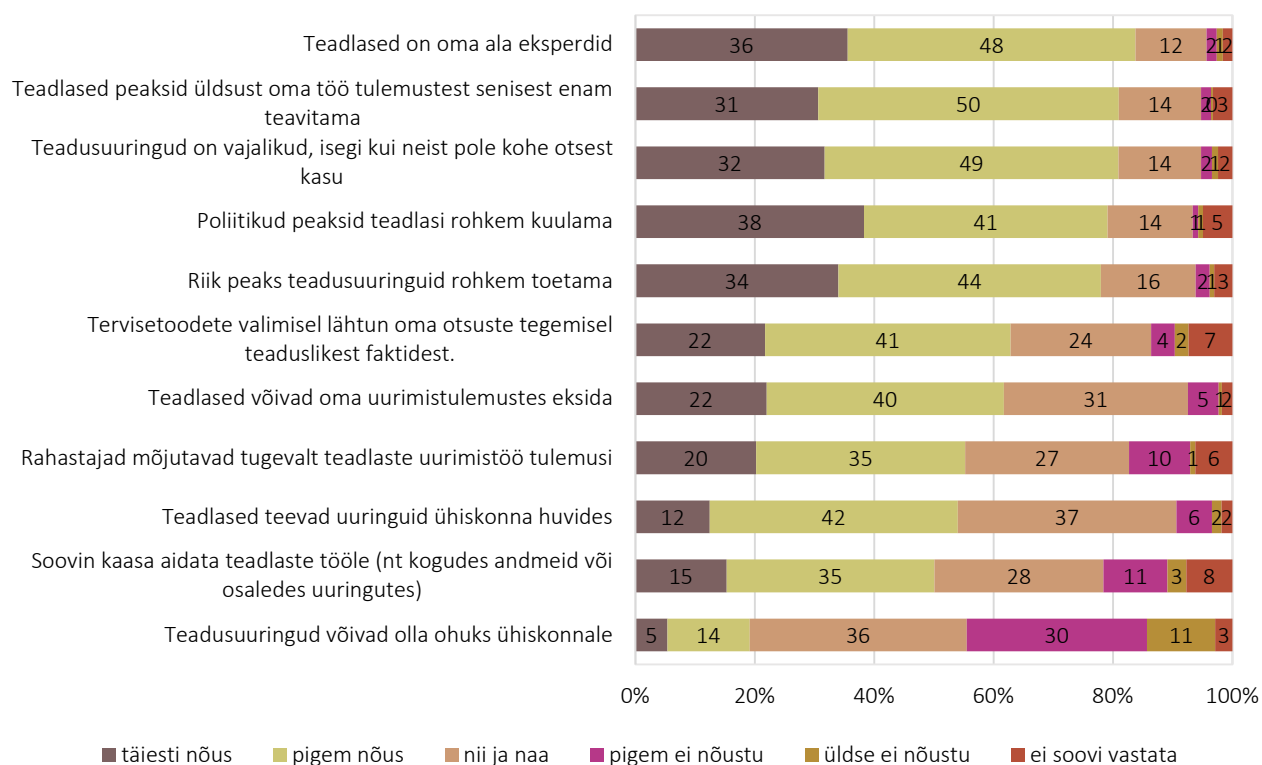
Joonis 9. Eesti inimeste nõustumine väitega „Riik peaks teadusuuringuid rohkem toetama“ teadushuvi, kõrgeima haridustaseme ja vanusrühma järgi.

Poliitikud peaksid teadlasi rohkem kuulama

Sellel, et poliitikud peaksid teadlasi rohkem kuulama, nõustus 79% eesti inimestest (joonis 10). Sagedamini ja üle 80% ulatuses nõustusid eesti keeles vastanud, need kes on 65-aastased või vanemad, kellel on kõrgharidus (sh magistri- või doktorikraad) ja suurem teadushuvi. **Need tulemused on sarnased eelmise küsitluse tulemustele**, ka siis nõustusid kõige sagedamini eesti keeles vastanud, kõrgema haridusega inimesed ja vanemad inimesed. Võrreldes 2020. a tulemustega on märgata, et 35-64 aastased nõustuvad väitega harvem kui nendele eelnev või järgnev vanusrühm ning et ka siin on suur vahe „täiesti nõus“ ja „pigem nõus“ vastuste osakaaludes.

Joonis 10. Eesti inimeste nõustumine väitega „Poliitikud peaksid teadlasi rohkem kuulama“ keele, vanusrühma, kõrgeima haridustaseme ja teadushuvi järgi.

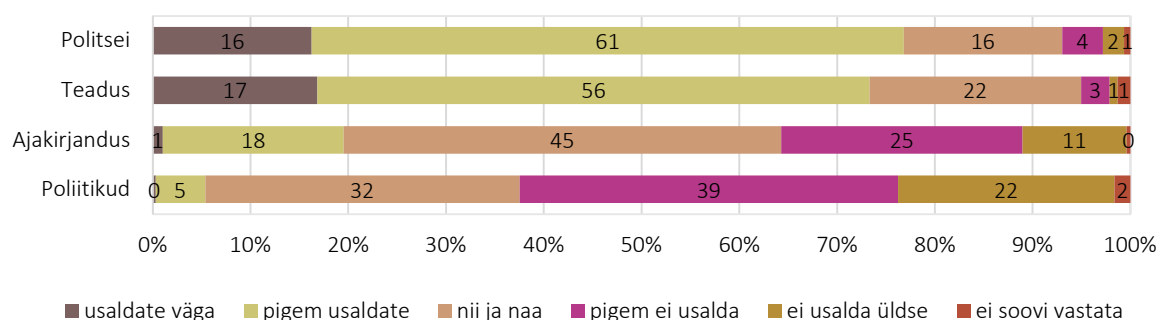

Joonis 11. Nõustumine teaduse kohta käivate väidetega

Joonis 11 annab võrdleva kokkuvõtte peamistest teaduse ja teadlastega seotud hoiakutest 16-aastaste ja vanemate inimeste seas Eestis.

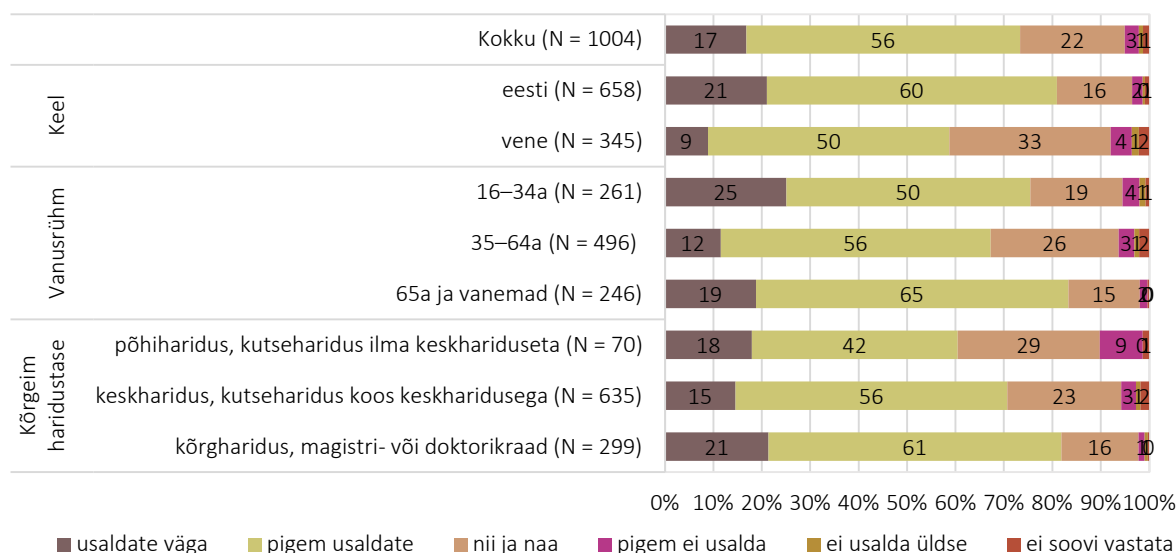
Usaldus teadlaste vastu

Joonis 12 näitab, et enamik eestimaalasi usaldab teadlasi. **Teadlasi usaldab 73% eesti inimestest, mitteusaldajaid on vaid 4%.** Usaldust mõõdeti veel politsei, ajakirjanduse ja poliitikute vastu. Teadlaste usaldus sarnanes politsei traditsiooniliselt kõrge usaldamisega. Eesti keeles vastanud inimeste usaldus teadlaste vastu oli 81% ja vene keeles vastanutel 59%. See tuleneb venekeelsete inimeste üldisest madalamast usaldusetasemest. **Selle küsimuse tulemused on väga sarnased 2020. a uuringu omale,** teadlasi usaldas siis 78% eesti inimestest. Võrreldes eelmise korraga on suurem usaldamatus poliitikute vastu, see oli 43% eelmisel korral ja sel korral on 61%.

Joonis 12. Usaldus teadlaste vastu, võrreldes teiste valdkondadega.

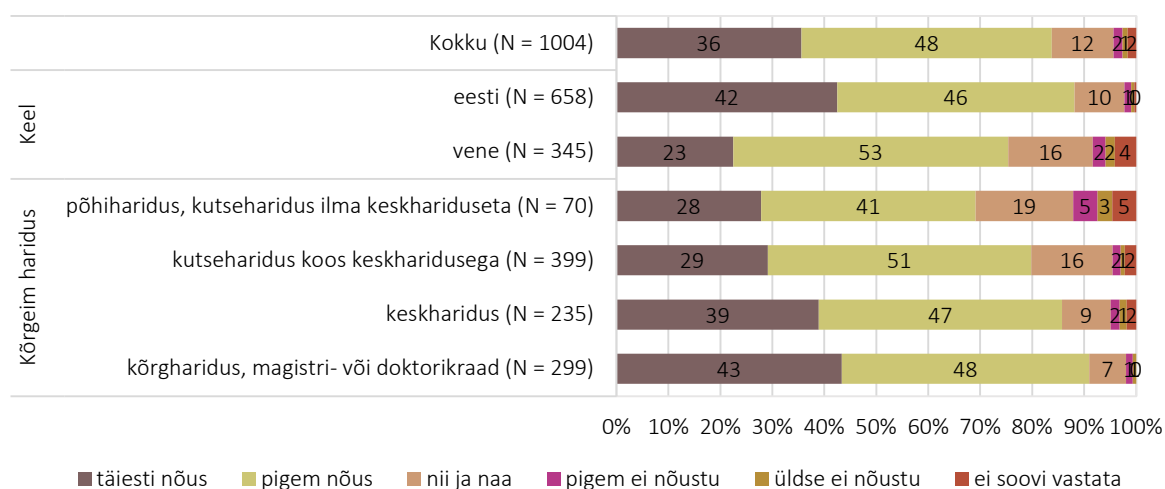
Usaldus teadlaste vastu oli seda suurem, mida kõrgem oli vastaja haridustase. Kõrgharidusega (sh magistri- või doktorikraad) inimestest usaldas teadlasi 82%, keskharidusega (sh kutseharidus koos keskharidusega) 71% ja põhiharidusega (sh kutseharidus ilma keskhariduseta) 60% (joonis 13). Vanuse lõikes on näha, et 35-64 aastased inimesed usaldavad teadlasi vähem, kui teised vanusegrupid. Selle vanusrühma arvamused erinevad eelnevast ja järgmisest vanusrühmast ka mitme teise küsimuse juures. Sellest pikemalt peatükis „Märkused ja soovitused järgmisteks uuringuteks“. Soo alusel vastustes erinevusi ei ole.

Joonis 13. Teaduse usaldamine keele, vanusrühma ja kõrgeima haridustaseme järgi.

Teadlased on oma ala eksperdid

Eesti elanikest 84% nõustus väitega, et teadlased on oma ala eksperdid (joonis 14). Väitega nõustusid sagedamini eesti keeles vastanud (88%) ja kõrgharidusega (sh magistri- või doktorikraadiga) (91%) inimesed. Mida madalam haridustase, seda harvem nõustuti. Soo ja vanuse järgi vastuste jaotus ei erinenud.

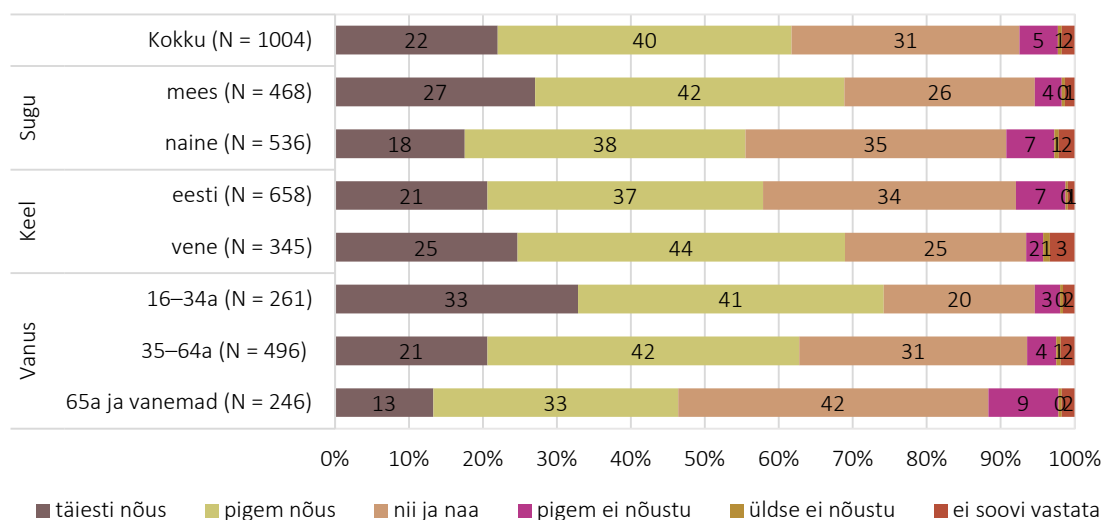

Joonis 14. Eesti inimeste nõustumine väitega „Teadlased on oma ala eksperdid“ vastamise keele ja kõrgeima omandatud haridustaseme järgi.

Teadlased võivad eksida

Sellela, et teadlased võivad oma töös eksida, nõustus 62% eesti elanikest, 31% olid kahtleval seisukohal, 6% ei nõustunud (joonis 15). Sagedamini nõustusid mehed (69%), vene keeles vastanud (69%) ja 16-34 aastased (74%). Harvem nõustusid naised ja 65-aastased ja vanemad, nemad olid ka sagedamini kahtleval seisukohal, vastates „nii ja naa“, vastavalt 35% ja 42%. Haridustaseme järgi erinevusi ei esinenud.

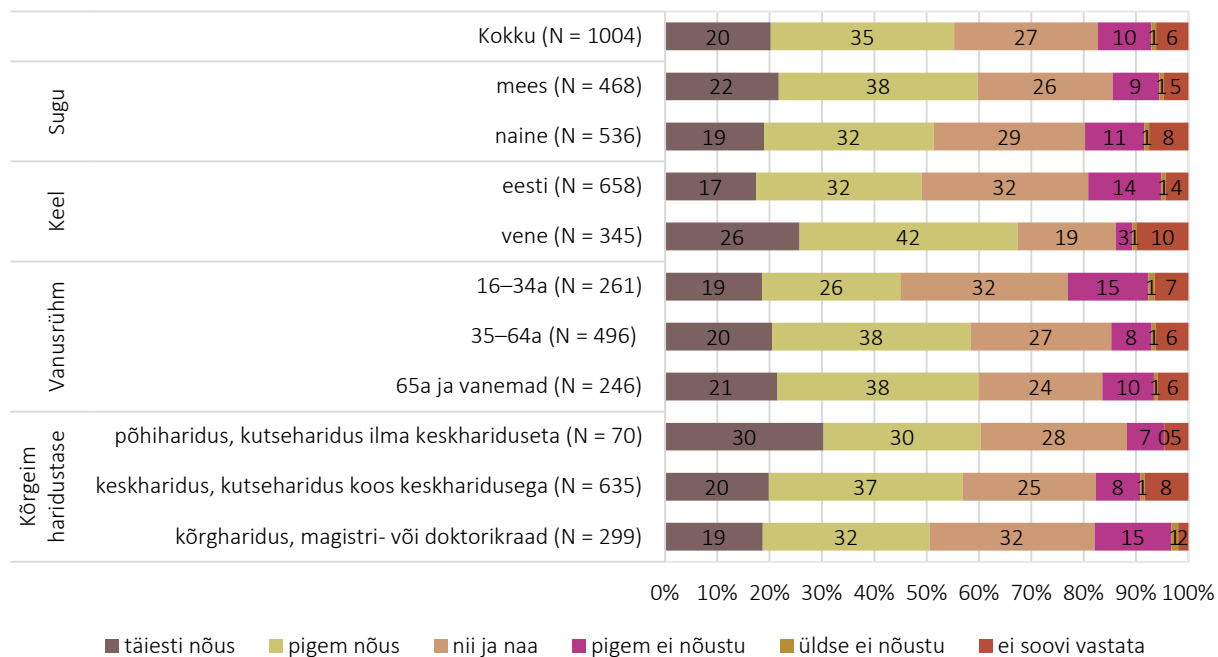
Võrreldes 2020. a vastustega oli sarnane tulemus, et sagedamini nõustuvad mehed ja sagedamini oli kahtleval seisukohal naised. Erinevuseks on aga see, et sagedamini nõustuvad nooremad inimesed ja vanemad inimesed on kahtlevamal seisukohal. Sel korral on läbivalt vastatud sagedamini „nii ja naa“.

Joonis 15. Eesti elanike nõustumine väitega „Teadlased võivad oma töös eksida“ soo, keele ja vanusrühma järgi.

Rahastajad mõjutavad tugevalt teadustöö tulemusi

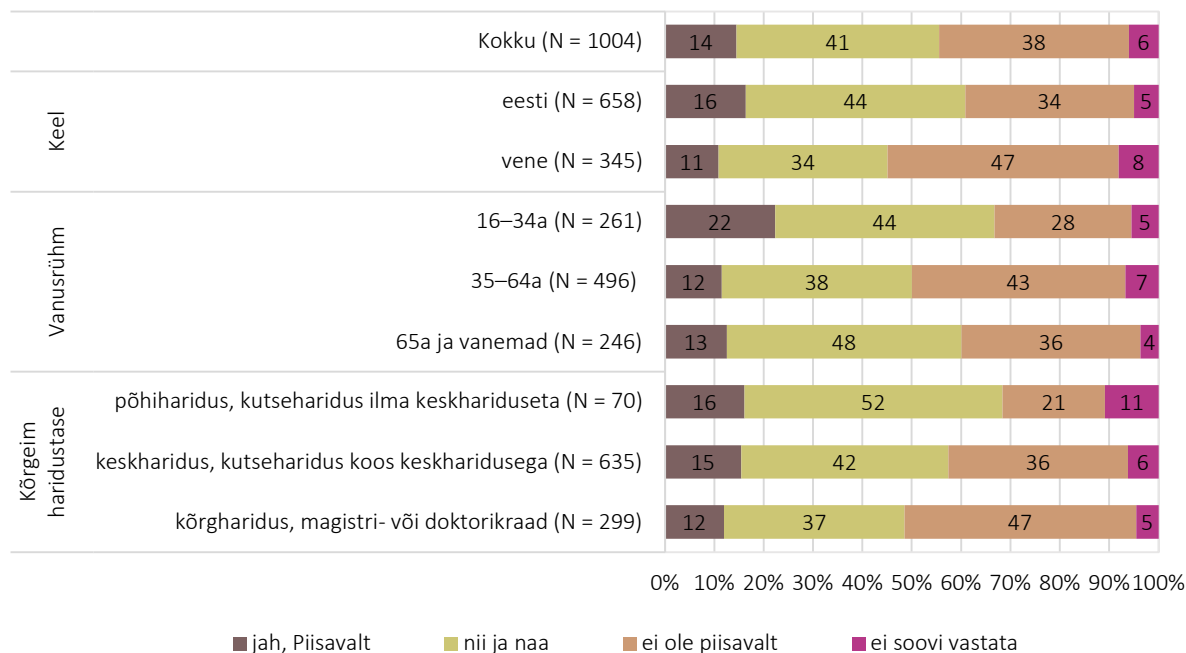
Sellela, et rahastajad mõjutavad tugevalt teadlaste tööd, nõustus 55% elanikest, 27% jäi kahtlevale seisukohale, 11% ei nõustunud väitega ja 6% ei soovinud vastata (joonis 16). See on väga sarnane 2020. a tulemusele. Väitega nõustusid sagedamini mehed (60% vastanud meestest) ja 35-aastased ja vanemad (59%). Mida madalam on vastaja haridustase, seda sagedamini väitega nõustuti. Kõige suurem vahe on erinevas keeles vastanute arvamuste vahel, eesti keeles vastanutest nõustus 49% ja vene keeles vastajatest 68%. 2020. a uuringu tulemustes keele põhjal erinevust ei olnud.

Joonis 16. Eesti elanike nõustumine väitega „Rahastajad mõjutavad tugevalt teadlaste uurimistöö tulemusi“ soo, vastamise keele, vanusrühma ja kõrgeima haridustaseme järgi.

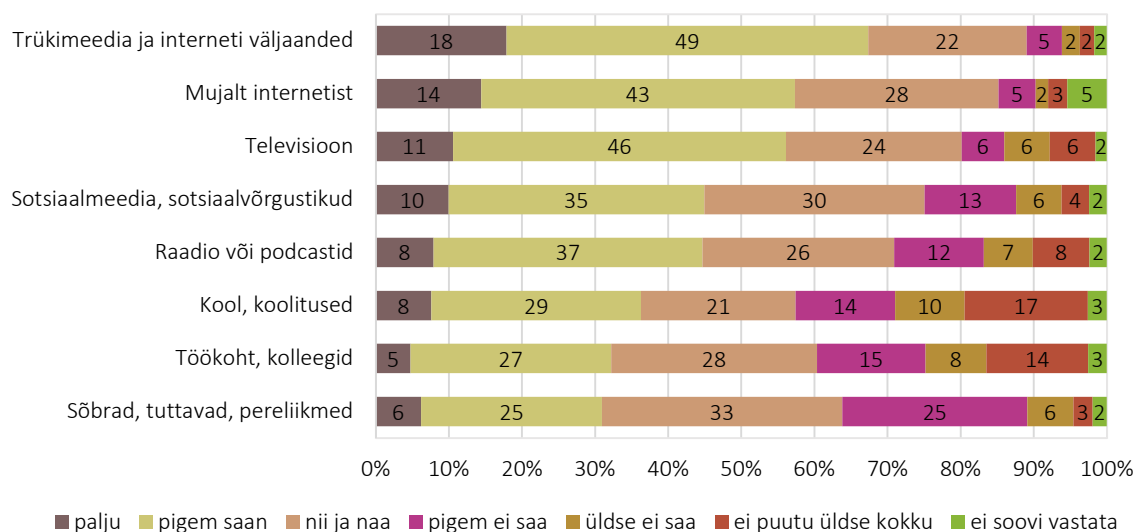
Teadus inimese igapäevaelus ja avalikus kommunikatsioonis

Suur osa vastanutest (38%) leidis, et teadusteemalist infot ei ole meedias piisavalt, neid kelle arvates on infot piisavalt, oli vaid 14% (joonis 17). Teadusinfo piisavuse hindamine võib olla subjektiivne ja lähtuda inimese isiklikust vajadusest ja huvist. Hinnangu, et meedias ei ole piisavalt teadusinfot, andsid sagedamini vene keeles vastanud (47%) ja kõrgharidusega (sh magistri- või doktorikraadiga) inimesed (47%) ning 35-64 aastased (43%). Naiste ja meeste vahel arvamused ei erinenud. Hinnangu, et teadusalast infot on meedias piisavalt, andsid kõige sagedamini 16-34 aastased vastajad (22%).

Joonis 17. Eesti elanike nõustumine väitega „Meedias on piisavalt informatsiooni teaduse kohta“ keele, vanusrühma ja kõrgeima haridustaseme järgi.

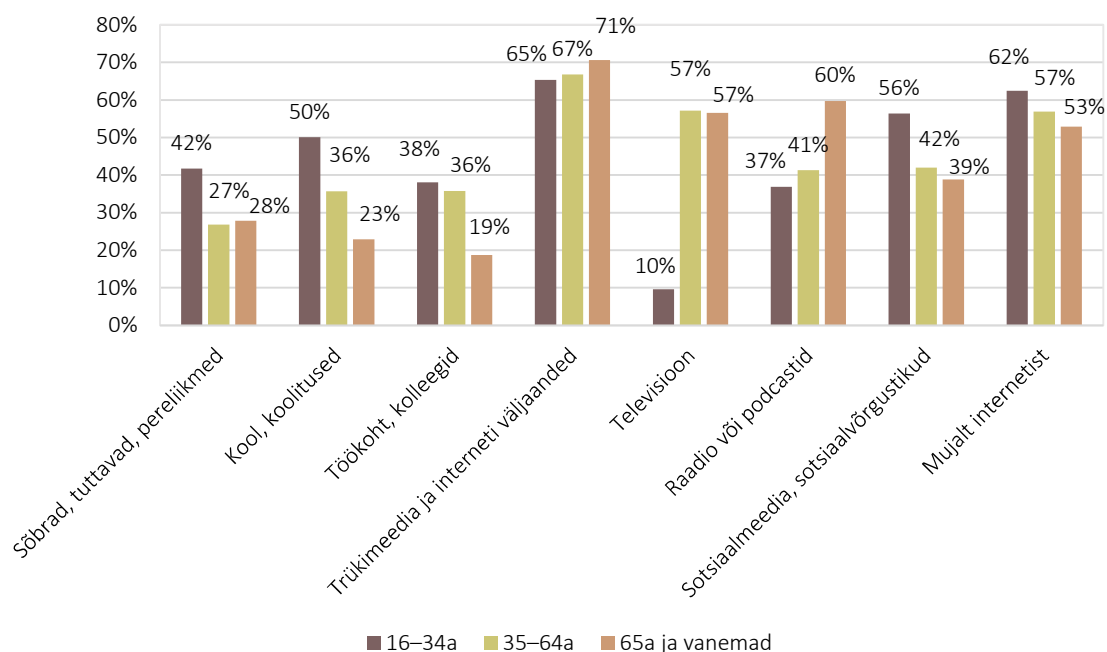
Uuringus küsiti ka selle kohta, millistes tarbitavates infokanalites inimesed teadusteemalise infoga kokku puutuvad. Kõige sagedamini saavad eesti inimesed teadusteemalist infot **trükimeediast ja internetiväljaannetest (67%)**, seejärel mujalt internetist (57%) ja televisioonist (57%) (joonis 18). Kõige vähem saadakse teadusinfot sõprade, tuttavate ja pereliikmete käest (31%). **Need tulemused on väga sarnased 2020. a uuringu tulemusele.** „Mujalt internetist“ võib tähendada mitmeid erinevaid asju, nt peegeldada osalist kattuvust trükimeedia internetiväljaannete teadusportaalidega või inimese teadlikku huvi otsida internetist teadusalast infot mingi teema kohta.

Joonis 18. Hinnang teadusalase info saamisele erinevatest allikatest.

Naised saavad teadusalast infot sagedamini televisioonist ja mehed sagedamini mujalt internetist. Teiste allikate puhul meeste ja naiste vastused oluliselt ei erine. Kõigis vanusrühmades saavad eesti inimesed teadusalast infot kõige sagedamini trükimeediast ja internetiväljaannetest (joonis 19). Teiste kanalite puhul esines vanusrühmade lõikes palju erinevusi. Nooremad inimesed vanusrühmas 16-35 aastat erinesid oma vastuste poolest 35-64 aastastest ja 65-aastastest ja vanematest kõige sagedamini. Nooremad inimesed saavad teistest sagedamini teadusalast infot sõpradelt, tuttavatelt, pereliikmetelt ning koolist ja koolitustel. Ka sotsiaalmeediast ja teistest sotsiaalvõrgustikest, töölt ja kolleegidelt, ning mujalt internetist saavad võrreldes teiste vanusrühmadega sagedamini infot just nemad. **Küsitluses tuli välja, et 16-35 aastased saavad kõige harvemini teadusalast infot televisioonist, vaid 10% neist nõustus selle väitega.** Üle 65-aastaste jaoks oli oluliselt teine infokanal raadio või podcastid, 60% kõigist üle 65-aastastest saavad sealt teadusalast infot. Nemad olid sageli märkinud „ei puutu üldse kokku“, kui küsiti, kui palju infot nad saavad kooli ja koolituste ning töökoha ja kolleegide kaudu. See on mõistetu, sest vanusrühmas on palju pensionäre. Nende vastus paistab silma ka joonisel 18.

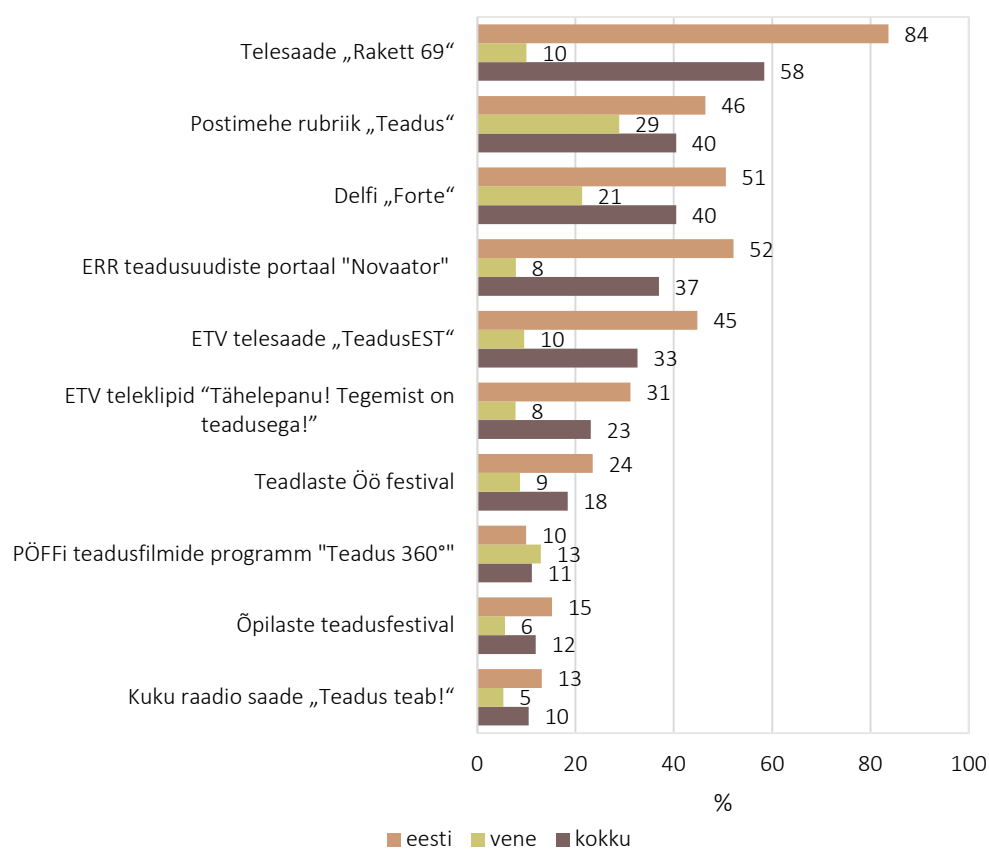
Joonis 19. Vanusrühmade võrdlus teadusinfo allikate osas. Arvestatud on vastustega „palju“ ja „pigem saan“ ning leitud nende osakaal kõigist antud vanusrühmas vastanutest.

Haridustaseme järgi vaadates tuleb välja, et vastused erinevad kõige sagedamini põhiharidusega (sh kutseharidus ilma keskkhariduseta) vastanute ja kõigi ülejäänute, nendest kõrgema haridusega vastajate vahel. Teistest sagedamini saavad nad infot mujalt internetist ja sotsiaalmeediast, sotsiaalvõrgustikest. See tulemus erineb 2020. aasta tulemusest, kus kirjeldati, et teistest eristuvad kõrghariduse või magistri- või doktorikraadiga inimesed. Sel korral nemad ei eristu, nende vastused on väga sarnased keskkharidusega (sh kutseharidus koos keskkharidusega) inimeste omadega.

Uuringus küsiti mõnede konkreetsete ajakirjanduses- või populariseerimise eesmärgil tehtud tegevuste kohta. Kõige sagedamini on Eesti inimesed tuttavad telesaatega „Rakett 69“, 58% kõigist vastajatest on saatega kokku puutunud (joonis 20). Ka Delfi „Forte“ ja Postimehe „Teadus“ rubriikidega on Eesti inimesed sageli kokku puutunud (mõlemad 40%).

Palju kõnekam on aga vaadata kokkupuudet tegevustega keele alusel. **Erinevused eesti või vene keeles vastanute vastuse vahel on väga suured.** Eesti keeles vastanud olid kõige sagedamini kokku puutunud telesaatega „Rakett 69“ (84% oli kokku puutunud), ERRi teadusuudiste portaaliga „Novaator“ (52%) ja Delfi rubriigiga „Forte“ (51%). Vene keeles vastanute seas oli kõige tuntum Postimehe rubriik „Teadus“ (29%) ja Delfi „Forte“ (21%). Kõikide tegevustega olid eesti keeles vastanud sagedamini kokku puutunud, kui vene keeles vastanud. Ainuke erinevus oli PÖFFi teadusfilmide programm „Teadus 360“, millega olid vene keeles vastanud sagedamini kokku puutunud.

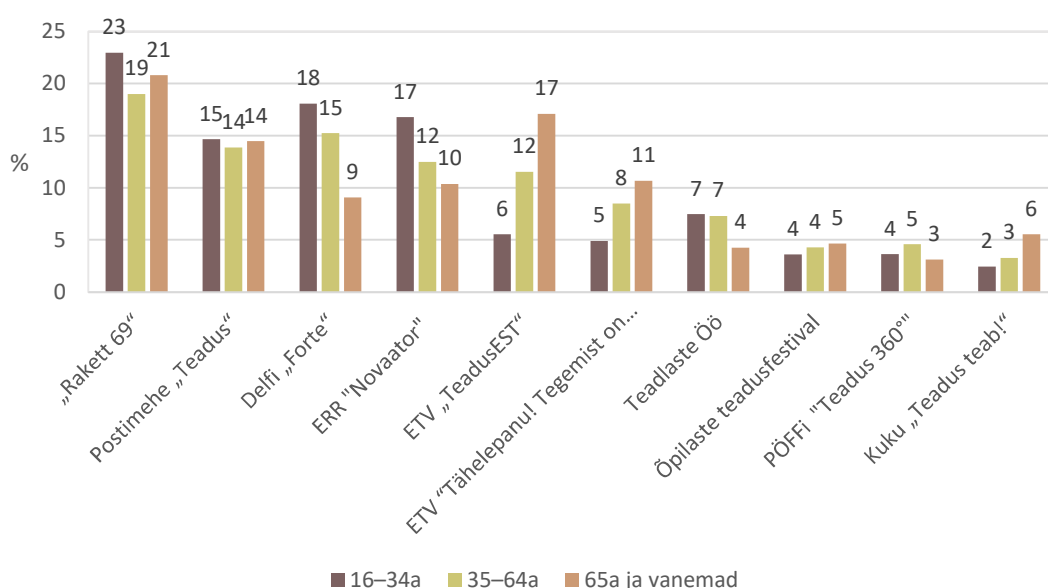
Need erinevused on hästi mõistetavad, sest väljapakutud tegevused ei ole ühtviisi kättesaadavad üht või teist keelt rääkivatele eesti inimestele. Järgnevaid järeldusi võib omistada peamiselt eesti keelt kõnelevatele või eestikeelset meediat tarbivatele eesti inimestele.

Joonis 20. Kokkupuude teadusega seotud tegevustega (vastused „jah“ kõikidest antud keeles vastanutest) vastamisel valitud keele järgi.

Enamus teadusega seotud tegevuste puhul vastasid naised meestest sagedamini, et on sellega kokku puutunud. **Õpilaste teadusfestivali ja PÖFFi teadusfilmide programmi „Teadus 360“** puhul oli kokkupuute erinevus meeste ja naiste vahel pea kahekordne. Vaid Kuku raadio saate „Teadus teab!“ ja ERR teadusuudiste portaali „Novaator“ puhul olid mehed naistest sagedamini tegevusega kokku puutunud.

Võrreldes teiste vanusrühmadega olid 16-35 aastased kõige sagedamini kokku puutunud ERRi „Novaatori“, Delfi „Forte“, Postimehe „Teadus“ rubriikide ja „Rakett 69“ saatega (joonis 21). Seevastu 65-aastased ja vanemad olid kõige sagedamini kokku puutunud ETV „TeadusEST“ ja ETV „Tähelepanu! Tegemist on teadusega“ saadetega. Selle põhjal on näha, et nooremad on rohkem kokku puutunud trükimeedia ja internetiväljaannetega ning vanemad sagedamini televisiooniga.

Joonis 21. Kokkupuute teadusega seotud tegevustega vanusrühma järgi (kõik, kes vastasid „jah“ kõigist vanusrühmas vastanutest).

Kõrgharidusega (sh magistri- või doktorikraadiga) inimesed olid erinevate teadusega seotud tegevustega sagedamini kokku puutunud, kui ülejäänud. Vaid Delfi „Forte“, PÖFFi teadusfilmide festivali ja Kuku raadio saatega „Teadus teab“ olid nemad teistest harvemini kokku puutunud.

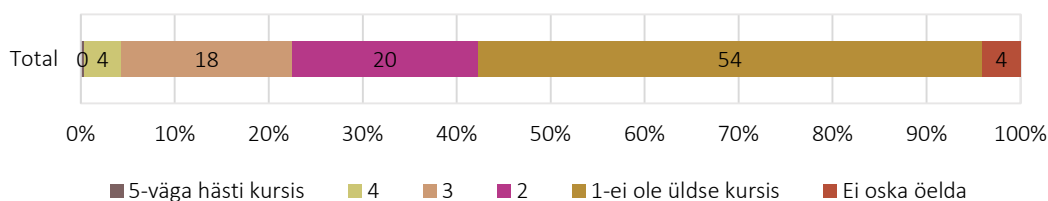
Uuringus küsiti, kui palju nõustute väitega „Teadlased peaksid üldsust oma töö tulemustest senisest enam teavitama“. **Sellela nõustus enam 81% eesti inimestest.** Keele ja soo alusel erinevusi ei olnud.

Küsimusele „Soovin kaasa aidata teadlaste tööle“ ning „Tervisetoodete valimisel lähtun oma otsuste tegemisel teaduslikest faktidest“ vastasid „jah“ või „pigem jah“ vastavalt 50% ja 63% inimestest. Teadlaste tööle soovisid kaasa aidata pigem nooremad ja kõrgharidusega (sh magistri- või doktorikraadiga) või keskharidusega (sh kutseharidus

koos keskharidusega) inimesed. Tervisetoodete valimisel soo ja vanusrühma lõikes vastustes erinevusi ei olnud. Haridustaseme järgi vaadates eristusid teistest vaid kõrgharidusega (sh magistri- või doktorikraadiga) inimesed, kellest nõustusid 74%, et tervisetoodete valimisel lähtuvad otsuste tegemisel teaduslikest faktidest

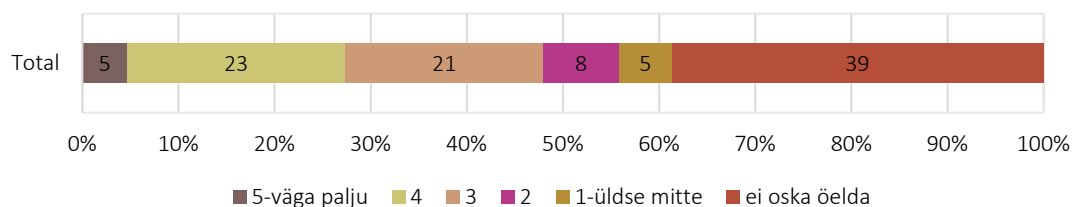
Eesti Teadusagentuuriga seotud küsimused

Eesti Teadusagentuuri tegevustega on kursis 4% eesti elanikest, 18% vastas „nii ja naa“ ning 74% vastanutest ei ole Eesti Teadusagentuuri tegevustega kursis (joonis 22). Kõige sagedamini olid kursis magistri- või doktorikraadiga inimesed (10%) ja põhiharidusega inimesed (8%). Põhiharidusega vastajate seas on ka üle 16-aastased vastajad, kes on lõpetanud põhikooli ning on veel omandamas keskharidust või kutseharidust. Nemad võivad olla kokku puutunud erinevate õpilastele suunatud tegevustega.

Joonis 22. Palun hinnake, kui kursis Te olete Eesti Teadusagentuuri ülesannete ja tegevustega (1 – ei ole kursis, 2, 3, 4, 5 – väga hästi kursis).

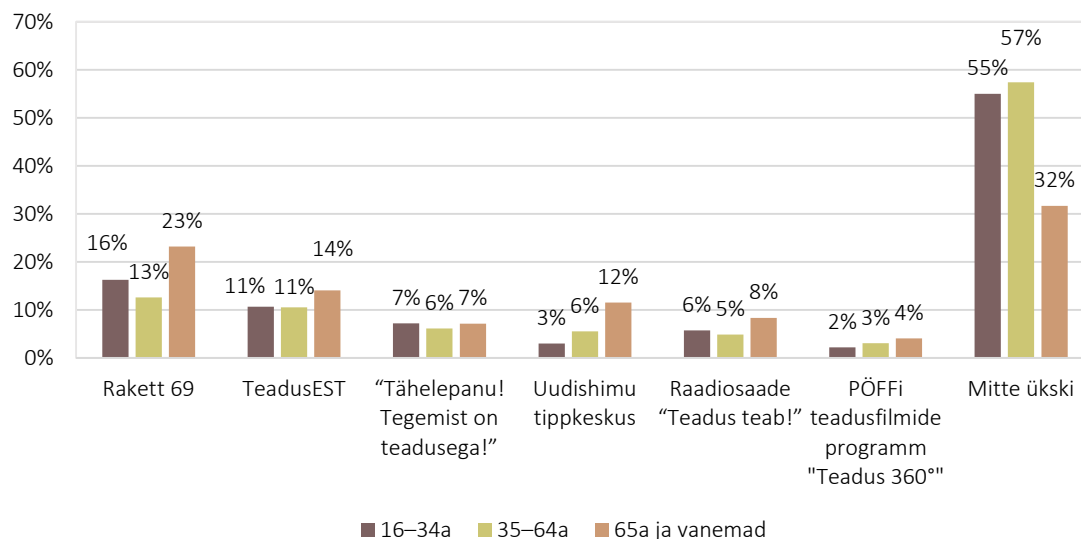
28% inimestest usaldab Eesti Teadusagentuuri, 21% on kahtleval seisukohal, 13% ei usalda ja 39% ei oska küsimusele vastata (joonis 23). Vaadates eelmise küsimuse tulemusi, kus 74% vastajatest ei ole kursis Eesti Teadusagentuuri tegevustega, siis võime järeldada, et vähemalt osa usaldusest Eesti Teadusagentuuri vastu tuleneb üldisest usaldusest teadusega seonduva vastu või riigiasutuse vastu. Suur vastajate hulk, kes ei oska usalduse kohta midagi öelda, peegeldab samuti eelmise küsimuse vastuseid - kui ei olda tegevustega kursis, siis ei osata anda hinnangut ka usaldusele.

Joonis 23. Palun hinnake, kui palju Te usaldate Eesti Teadusagentuuri (1 – üldse mitte, 2, 3, 4, 5 – väga palju).

Vastajatele loetleti erinevaid tele- ja raadiosaateid ning seejärel küsiti, milliseid nad seostavad Eesti Teadusagentuuriga. Kõik vanuserühmad oskasid valikus olnud tegevustest kõige sagedamini Eesti Teadusagentuuriga seostada telesaadet „Rakett 69“

(joonis 24). Üle poole 16–64 aastastest ei osanud ühtegi loetletud tegevust seostada Eesti Teadusagentuuriga. Võrreldes teiste vanusrühmadega, oskasid 65-aastased ja vanemad peaaegu kõiki tegevusi sagedamini Eesti Teadusagentuuriga seostada. Soo lõikes ei olnud vastustes erinevusi.

Joonis 24. Millised neist on Eesti Teadusagentuuri poolt tehtavad tele- ja raadiosaated?

Kokkuvõte

Eesti Teadusbaromeeter (ETb) on teaduspõhiselt välja töötatud ning Eestile kohandatud seirevahend, millega mõõta Eesti inimeste hoiakuid ja kokkupuudet teadusega. ETb meetodika tugineb osaliselt teiste riikide sarnastel baromeetritel. ETb saab kasutada riigi poliitikate ja tegevuste teaduspõhisel kujundamisel ning teadustöös. Selle abil on võimalik regulaarselt analüüsida teaduskommunikatsiooni edukust Eestis.

ETb meetodika töötati välja 2020. aastal ja siis tehti ka esimene küsitlusuuring. 2023. a viidi läbi teine ETb küsitlusuuring ning käesolevas raportis on esitatud selle tulemused. Küsitleti 16-aastaseid ja vanemaid Eesti elanikke.

Teadusesse ja teadlaste tegevusega seonduvasse suhtusid enamasti toetavamalt kõrgharidusega (sh magistri- või doktorikraadiga) inimesed, eesti keeles vastanud ja üle 65-aastased eesti elanikud. Mitmete küsimuste vastused erinesid olenevalt vastamise keelest, eriti need mis puudutasid teadust tutvustavate tegevustega kokku puutumist meedias või mujal. Ka soo alusel esines arvamustes erinevusi.

Tulemused näitavad, et 73 protsenti Eesti elanikest usaldab teadlasi ning teadusest on huvitatud 66 protsenti Eesti elanikest. 84 protsenti nõustub, et teadlased on oma ala eksperdid ning 81 protsenti nõustub, et teadusuuringud on vajalikud, isegi kui neist pole kohe otsest kasu.

Enamiku (82%) Eesti elanike hinnangul on viimase 10-20 aasta teaduse ja tehnoloogia areng kokku muutnud inimeste elu paremaks. Ühiskonnale kõige kasulikum

teadusvaldkond on vastajate hinnangul arstiteadus, sellele järgnevad põllumajandusteadused, tehnoloogiateadused ja loodus- ja täppisteadused.

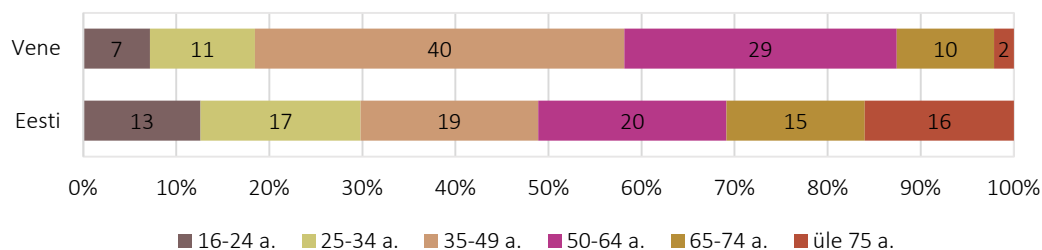
Väitega, et riik peaks teadusuuringuid rohkem toetama nõustub 78 protsenti Eesti elanikest ja 79 protsenti nõustub sellega, et poliitikud peaksid rohkem teadlasi kuulama.

Kõige sagedamini saavad inimesed teaduse kohta infot trükimeediast ja internetiväljaannetest. Enam kui pool Eesti elanikest on kokku puutunud telesaatega „Rakett 69“, seda küll peamiselt eesti keelt kõnelevad inimesed. Erinevad vanusrühmad saavad teaduse kohta infot erinevatest kanalitest. 38 protsenti elanikest peab meedias oleva teadusteemalise info hulka mittepiisavaks. Eesti Teadusagentuuri tegevustega on kursis 4 protsenti Eesti elanikest.

Märkused ja soovitused järgmisteks uuringuteks

Kahe läbiviidud küsitlusuuringu tulemused on üldjoontes sarnased, kuid siiski esineb sisulisi ja nähtavasti meetodikast tulenevaid erinevusi.

1) Mitmete küsimuste juures tuleb välja huvitav muster, kus omavahel sarnanevad noorema ja vanemad vanusrühma vastused ning neist erineb 35-64 aastaste vanusrühm. Need on küsimused on: „Kui palju teid huvitab teadus“ (joonis 2), „Teadus võib olla ohuks ühiskonnale“ (joonis 7), „Teadlased töötavad ühiskonna heaks“, „Poliitikud peaksid teadlasi rohkem kuulama“ (joonis 9) ja „Kui palju te usaldate teadlasi“ (joonis 12). Seda võib mõjutada asjaolu, et vene keeles ja eesti keeles vastanute vanusrühmad ei ole proportsioonis (joonis 23). Vene keeles vastanute vanusrühmad ei ole ka omavahel võrreldavad. Kõigist vene keeles vastanutest on 69% vanusrühmas 35-64 aastat vs kõigist eesti keeles vastanutest on samas vanusrühmas 39%. Seega, vaadates vastuseid vanuselises lõikes sellistele küsimustele, kus muidu eestikeelsete ja venekeelsete vastajate arvamused on erinevad, siis 35-64 aastaste seas on kaalukam venekeelsete vastajate arvamus ja see mõjutab kogu vastust.

Joonis 23. Eesti keeles ja vene keeles küsitlusele vastanute vanusrühmade võrdlus.

Eelnevale tuginedes tuleb järgmise küsitlusuuringu tellimisel hoolikalt jälgima, et valim oleks riigi rahvastiku suhtes esinduslik, seda nii eesti kui ka vene keeles vastajaid silmas pidades.

2) Mitmete küsimuste puhul, kus väitega nõustuti ja anti positiivne hinnang (hinded 5 ja 4 kokku, ehk „nõustun täiesti“ ja „pigem nõustun“ või muus sõnastuses, olenevalt küsimusest), olid tulemused sarnased 2020. a tulemustega, kuid tihti esines erinevus kahe positiivse vastuse vahel. Näiteks 2020. a raportis joonisel 4.11 „Riik peaks teadusuuringuid rohkem toetama“ on kokku „täiesti nõus“ vastuseid 60% ja „pigem nõus“ vastuseid 27%, 2023. a raportis on sama küsimuse joonisel (joonis 8) „täiesti nõus“ vastused 35% „pigem nõus“ 45%. Selline erinevus avaldub ka 2020. a joonistel 4.8 „Teadusuuringud on vajalikud, isegi kui neist pole kohe otsest kasu“, 4.16 „Teadlased on oma ala eksperdid“ ja veel mõnel.

Seda erinevust põhjalikumalt ei uuritud ja see ei esinenud nii tugevalt kõigi küsimuste juures, kuid ühe võimaliku põhjusena võib välja pakkuda kasutatud meetodite erinevust, telefoniküsitlus 2020. aastal vs veebipaneel 2023. aastal. Kuigi valdavalt on hoiakud ja arvamused sarnased, siis sunnib sellise erinevuse esinemine siiski kaaluma, kuivõrd palju võib metoodikast tulevaid erinevusi esineda kõigis vastustes. Meil ei ole kahtlusi tulemuste usaldusväärsuses, kuid selliseid nüansse võib tähele panna. Suurema kindlustundega saab võrrelda arvamuste mustreid (nt rohkem nõustuvad kõrgema haridusega inimesed, vähem madalama haridusega jne), kuid aastate lõikes trendide loomisel, kuidas suhtumine on aja jooksul muutunud, peaks arvestama võimaliku metoodikast tuleneva erinevusega.

Eelnevale tuginedes, on edaspidiste küsitlusuuringute läbiviimisel soovitatav valida välja üks meetod ja jääda selle juurde. ETb metoodika autorid soovitasid teha telefoniintervjuusid.

3) Peamised sotsiaalsed rühmad, mille alusel erinevused esinesid ja mida edaspidi jälgida tasub on vastajate kõrgeim omandatud haridustase, vastamiseks valitud keel, sugu ja vanusrühm. Valimi koostamisel peaks jälgima, et ka need vastaksid eesti ühiskonnas olevale.

4) Küsimuste 9.1-9.10 juures esinevad oodatud erinevused, mis tulenevad asjaolust, et väljapakutud tegevused ei ole ühtviisi kättesaadavad üht või teist keelt rääkivatele inimestele. Edaspidi võib mõelda, kas on olemas teadusteemalisi tegevusi peamiselt venekeelsetest kanalitest, mida võiks siia lisada.

5) Edaspidi tuleks ETb küsitlusvoorude andmed ühendada ja teha kättesaadavaks Eesti Teadusagentuuri kodulehel või mõnes muus avalikus andmekogus, nagu soovitasid ETb metoodika autorid.

Lisa 1. Ankeet eesti keeles

A osa

- 0.1 Kui vana Te olete? [täisaastates]
- 0.2 Mis on Teie sugu? [mees – 1, naine – 2, muu – 3, ei saa/ ei soovi vastata = 99]
- 0.3 Mis on Teie kõrgeim lõpetatud haridus?
1. põhiharidus,
  2. kutseharidus ilma keskhariduseta,
  3. keskharidus,
  4. kutseharidus koos keskharidusega,
  5. kõrgharidus,
  6. magistri või doktorikraad
- 0.4 Kas Te elate maal või linnas? linnas (2), maal (1), ei saa/ ei soovi vastata = 99
- 0.5 Mis maakonnas Te elate? [ei loeta ette: Harjumaa (1), Hiiumaa (2), Ida-Virumaa (3), Jõgevamaa (4), Järvamaa (5), Läänemaa (6), Lääne-Virumaa (7), Põlvamaa (8), Pärnumaa (9), Raplamaa (10), Saaremaa (11), Tartumaa (12), Valgamaa (13), Viljandimaa (14), Võrumaa (15), ei saa/ ei soovi vastata = 99]

Enne järgmistele küsimustele vastamist tuletan meelde, et küsimustele ei ole õigeid ega valesid vastuseid. Palun vastake nii nagu Teile tundub.

1.1. Kõigepealt öelge palun, kui palju huvitab Teid poliitika? Kas ...

5. väga huvitab
4. pigem huvitab
3. nii ja naa
2. pigem ei huvita
1. üldse ei huvita

99 Ei soovi/ei oska vastata

1.2 Kui palju huvitab Teid kultuur?

Kas väga huvitab (5), pigem huvitab (4), nii ja naa (3), pigem ei huvita (2), üldse ei huvita (1)

[Ei loeta ette: Ei soovi/ei oska vastata = 99.

1.3 Kui palju huvitab Teid teadus?

Kas väga huvitab (5), pigem huvitab (4), nii ja naa (3), pigem ei huvita (2), üldse ei huvita (1)

[Ei loeta ette: Ei soovi/ei oska vastata = 0].

1.4 Kui palju huvitab Teid tehnoloogia?

Kas väga huvitab (5), pigem huvitab (4), nii ja naa (3), pigem ei huvita (2), üldse ei huvita (1)

[Ei loeta ette: Ei soovi/ei oska vastata = 0].

1.5 Kui palju huvitab Teid sport?

Kas väga huvitab (5), pigem huvitab (4), nii ja naa (3), pigem ei huvita (2), üldse ei huvita (1)

[Ei loeta ette: Ei soovi/ei oska vastata = 0].

Nüüd mõni küsimus usalduse kohta.

2.1 Palun hinnake, kui palju te usaldate poliitikuid? Kas...

5. usaldate väga

4. pigem usaldate

3. nii ja naa,

2. pigem ei usalda

1. ei usalda üldse

99. Ei soovi/ei oska vastata

2.2 Palun hinnake, kui palju Te usaldate teadlasi?

Usaldate väga (5), pigem usaldate (4), nii ja naa (3), pigem ei usalda (2) või ei usalda üldse (1),

[Ei loeta ette: Ei soovi/ei oska vastata = 0].

2.3 Palun hinnake, kui palju Te usaldate poliitseid?

Usaldate väga (5), pigem usaldate (4), nii ja naa (3), pigem ei usalda (2) või ei usalda üldse (1),

[Ei loeta ette: Ei soovi/ei oska vastata = 0].

2.4 Palun hinnake, kui palju Te usaldate ajakirjandust?

Usaldate väga (5), pigem usaldate (4), nii ja naa (3), pigem ei usalda (2) või ei usalda üldse (1),

[Ei loeta ette: Ei soovi/ei oska vastata = 0].

3. Kuidas on Teie arvates viimase 10 kuni 20 aasta teaduse areng muutnud inimese elu? Kas...

5. palju paremaks

4. pigem paremaks

3. nii ja naa

2. pigem halvemaks

1. palju halvemaks

99. Ei soovi/ei oska vastata

4. Kuidas on Teie arvates viimase 10 kuni 20 aasta tehnoloogia areng muutnud inimese elu?

Kas palju paremaks (5), pigem paremaks (4), nii ja naa (3), pigem halvemaks (2) palju halvemaks (1)?

[ei soovi/ ei oska vastata = 0].

5. Palun öelge, kuivõrd Te nõustute või ei nõustu järgmiste väidetega:

5. täiesti nõus, 4. pigem nõus, 3. nii ja naa , 2.pigem ei nõustu , 1. üldse ei nõustu ,

99. ei oska/ ei soovi vastata

5.1 Teadlased on oma ala eksperdid

5.2 Teadusuuringud võivad olla ohuks ühiskonnale

- 5.3 Teadlased teevad uuringuid ühiskonna huvides
  - 5.4 Teadlased võivad oma uurimistulemustes eksida
  - 5.5 Rahastajad mõjutavad tugevalt teadlaste uurimistöö tulemusi
  - 5.6 Teadusuuringud on vajalikud, isegi kui neist pole kohe otsesest kasu
  - 5.7 Riik peaks teadusuuringuid rohkem toetama
  - 5.8 Teadlased peaksid üldsust oma töö tulemustest senisest enam teavitama
  - 5.9 Soovin kaasa aidata teadlaste tööle (nt kogudes andmeid või osaledes uuringutes)
  - 5.10 Poliitikud peaksid teadlasi rohkem kuulama
  - 5.11 Tervisetoodete valimisel lähtun oma otsuste tegemisel teaduslikest faktidest.
6. Loen ette mõned teaduse valdkonnad. Palun öelge, kui palju on Teie arvates neist kasu ühiskonnale?
- Kas palju kasu (5), pigem kasu (4), nii ja naa (3), pigem vähe kasu (2) ei ole üldse kasu (1), ei oska/ ei soovi vastata = 99
- 6.1 Sotsiaalteadused [nt. näiteks sotsioloogia, majandusteadus, õigusteadus, rahvastikuteadus]
  - 6.2 Humanitaarteadused [nt. ajalugu, keele-, kirjanduse-, teatri- ja kunstiteadus]
  - 6.3 Põllumajandusteadused [nt. looma- ja taimekasvatuse teadus]
  - 6.4 Loodus- ja täppisteadused [nt. füüsika, keemia, bioloogia, matemaatika]
  - 6.5 Tehnoloogiateadused [nt. elektroonika, inseneriteadus, materjaliteadus, masinaehitus]
  - 6.6 Arstiteadus
7. Kui palju Te saate informatsiooni teadustegevuse ja saavutuste kohta järgmistest allikatest ....
- Valige kas palju (5), pigem saate (4), nii ja naa (3), pigem ei saa (2), üldse ei saa (1), ei puutu üldse kokku (98) [ei soovi/ ei oska vastata = 99].
- 7.1 Sõbrad, tuttavad, pereliikmed
  - 7.2 Kool, koolitused
  - 7.3 Töökoht, kolleegid
  - 7.4 Trükimeedia ja interneti väljaanded
  - 7.5 Televisioon
  - 7.6 Raadio (vajadusel saab seletada aga ei loeta ette ka podcastid ehk alla laetavad helifailid)
  - 7.7 Sotsiaalmeedia, sotsiaalvõrgustikud
  - 7.8 Mujalt internetist

8. Palun öelge, kas Teie hinnangul on meedias piisavalt informatsiooni teaduse kohta?
Kas 3 - jah, piisavalt, 2 – nii ja naa, 1 - ei ole piisavalt, ei soovi/ ei oska vastata = 99

9. Ma nimetan Teile mõned teadusega seotud tegevused. Palun öelge, kas olete nendega kokku puutunud (lugenud/vaadanud/üritusel osalenud)?

	Jah	Ei	ei soovi/ ei oska vastata	
9.1	ERR teadusuudiste portaal Novaator	1	2	99
9.2	Delfi „Forte“			
9.3	Postimehe rubriik „Teadus“			
9.4	ETV telesaade „TeadusEST“			
9.5	Kuku raadio saade „Teadus teab!“			
9.6	Teadlaste Öö festival			
9.7	Õpilaste teadusfestival			
9.8	ETV teleklipid “Tähelepanu! Tegemist on teadusega!”			
9.9	„Rakett 69“			
9.10	PÖFFi teadusfilmide programm "Teadus 360°"			

10. Palun hinnake, kui kursis Te olete Eesti Teadusagentuuri ülesannete ja tegevustega (0-5). 5= väga hästi kursis... 1=ei ole üldse kursis, 0= ei oska öelda

11. Palun hinnake, kui palju Te usaldate Eesti Teadusagentuuri (0-5). 5= väga palju.... 1= üldse mitte, 0= ei oska öelda

12.A Palun märkige, milliseid saateid loetelust te teate?

12.B Millised neist on Eesti Teadusagentuuri tehtavad tele- ja raadiosaated?

11.a.Tean saadet   11.b Eesti Teadusagentuuri saade

1. Uudishimu tippkeskus
2. TeadusEST
3. “Tähelepanu! Tegemist on teadusega!”
4. raadiosaade “Teadus teab!”
5. Rakett 69
6. PÖFFi teadusfilmide programm "Teadus 360°"
7. Ei tea ühtegi/ Mitte ükski

Viimane küsimus Teie enda kohta.

13. Palun öelge, kuivõrd olete inimene, kelle jaoks on oluline tulla välja uudsete ideedega ja olla loov? Kas..

jah (3) nii ja naa (2) ei (1) ei soovi/ ei oska vastata = 99

Lisa 2. Ankeet vene keeles

- ЧАСТЬ А

1. Сколько Вам лет? [полных лет].....
2. Каков Ваш пол? [мужчина – 1, женщина – 2, другой – 3, не хочу отвечать/затрудняюсь ответить 99]
3. Какое у Вас оконченное образование? [основное образование, профессиональное образование без среднего, среднее образование, профессиональное образование со средним, высшее образование, степень магистра или доктора]
4. Вы живёте в сельской местности или в городе? в городе (2), в сельской местности (1), не может/ не хочет отвечать = 99]
5. В каком уезде Вы живёте? [не зачитывается: Харьумаа (1), Хийумаа (2), Ида-Вирумаа (3), Йыгевамаа (4), Ярвамаа (5), Ляэнемаа (6), Ляэне-Вирумаа (7), Пылвамаа (8), Пярнумаа (9), Рапламаа (10), Сааремаа (11), Тартумаа (12), Валгамаа (13), Вильяндимаа (14), Вырумаа (15), не может/ не хочет отвечать = 0]

Перед тем как Вы будете отвечать, напомним, что нет правильных и неправильных ответов на вопросы. Пожалуйста, отвечайте так, как Вам кажется.

- 1.1 Прежде всего, пожалуйста, скажите, насколько Вас интересует политика?
Очень интересует, скорее интересует, и да, и нет, скорее не интересует, вообще не интересует, не хочу отвечать/затрудняюсь ответить = 99.
- 1.2 Насколько Вас интересует культура?
- 1.3 Насколько Вас интересует наука?
[Не зачитывается: не хочу отвечать/затрудняюсь ответить = 0].
- 1.4 Насколько Вас интересуют технологии?
- 1.5 Насколько Вас интересует спорт?
- 2.1 Теперь несколько вопросов о доверии. Пожалуйста, оцените, насколько Вы доверяете политикам? Очень доверяю, скорее доверяю, и да, и нет, скорее не доверяю, не доверяю совсем
не хочу отвечать/затрудняюсь ответить = 99.
- 2.2 Пожалуйста, оцените, насколько Вы доверяете учёным?
- 2.3 Пожалуйста, оцените, насколько Вы доверяете полиции?
- 2.4 Пожалуйста, оцените, насколько Вы доверяете средствам массовой информации?
3. Как, по Вашему мнению, развитие науки за последние 10–20 лет изменило жизнь человека?
4. Как, по Вашему мнению, развитие технологий за последние 10–20 лет изменило жизнь человека?
5. Пожалуйста, скажите, насколько Вы согласны или не согласны со следующими утверждениями. Вы абсолютно согласны (5), скорее согласны (4), и да, и нет (3), скорее не согласны (2) совсем не согласны (1), [затрудняетесь ответить/не хотите отвечать = 99]

- 5.1 Учёные – это эксперты в своей области
- 5.2 Научные исследования могут представлять опасность для общества
- 5.3 Учёные проводят исследования в интересах общества
- 5.4 Учёные могут ошибаться в результатах своих исследований
- 5.5 Спонсоры оказывают сильное влияние на результаты исследовательской деятельности учёных
- 5.6 Научные исследования необходимы, даже если от них нет моментальной прямой выгоды
- 5.7 Государство должно больше поддерживать научные исследования
- 5.8 Учёные должны больше прежнего оповещать общественность о результатах своей работы
- 5.9 Я хочу помочь работе учёных (например, собирая данные или участвуя в исследованиях)
- 5.10 Политики должны больше слушать учёных
- 5.11 При выборе товаров медицинского назначения я исхожу из научных фактов.
6. Я назову некоторые сферы науки. Пожалуйста, скажите, на Ваш взгляд, насколько они полезны для общества?
Очень полезны (5), скорее полезны (4), и да, и нет (3), скорее мало полезны (2) совсем бесполезны (1), [затрудняетесь ответить/не хотите отвечать = 99]
- 6.1 Социальные науки [например социология, экономика, юриспруденция, демография]
- 6.2 Гуманитарные науки [например история, языковедение, литературоведение, театроведение и искусствоведение]
- 6.3 Сельскохозяйственные науки [например, животноводство и растениеводство]
- 6.4 Естественные и точные науки [например, физика, химия, биология, математика]
- 6.5 Технические науки [например, электроника, инженерия, материаловедение, машиностроение]
- 6.6 Медицина
7. Теперь ещё последние вопросы о том, сколько информации о научной деятельности и достижениях Вы получаете из следующих источников ....
Выберите: много получаете (5), скорее получаете (4), и да, и нет (3), скорее не получаете (2), совсем не получаете (1) вообще не соприкасаетесь (98) [не хотите отвечать/ затрудняетесь ответить = 99].

- 7.1 Друзья, знакомые, члены семьи
- 7.2 Учебное заведение, обучающие курсы
- 7.3 Место работы, коллеги
- 7.4 Печатные издания и их электронные версии
- 7.5 Телевидение
- 7.6 Радио (при необходимости можно пояснить, но не зачитывать, что и подкасты, то есть загружаемые аудиофайлы)
- 7.7 Социальные сети, социальные медиаканалы
- 7.8 Из других источников в интернете

8. Скажите, пожалуйста, по Вашей оценке, в СМИ достаточно информации о науке?

3 - да, достаточно, 2 - и да, и нет, 1 - не достаточно, [не хочет отвечать/затрудняется ответить = 99]

9. Я назову некоторые научные мероприятия для Вас. Пожалуйста, скажите, соприкасались ли Вы с ними, т.е. читали, смотрели или участвовали?

Да Нет не хочу отвечать/затрудняюсь ответить

- 9.1 Портал научных новостей Novaator
- 9.2 Delfi Forte
- 9.3 Рубрика Postimees „Teadus“
- 9.4 Телепередача на канале ETV «TeadusEST»
- 9.5 Передача на радио Kuku „Teadus teab!“
- 9.6 Ночь учёных
- 9.7 Ученический научный фестиваль
- 9.8 Видеоклипы на канале ETV “Tähelepanu! Tegemist on teadusega!”
- 9.9 «Rakett 69»
- 9.10 Научная программа фильмов фестиваля PÖFF "Teadus 360°"

10. Оцените, пожалуйста, по шкале от 1 до 5, насколько хорошо Вы в курсе задач и деятельности Эстонского научного совета? 5= очень хорошо в курсе... 1= совсем не в курсе, 99= затрудняюсь ответить

11. Оцените, пожалуйста, по шкале от 1 до 5, насколько сильно Вы доверяете Эстонскому научному совету? 5= очень сильно доверяете .... 1= вообще не доверяете, 99= затрудняюсь ответить

12.A Отметьте, пожалуйста, какие из перечисленных передач Вы знаете?

12.B Какие из этих теле- и радиопередач готовят Эстонским научным советом?

11.a.Знаю передачу   11.b Передача Эстонского
научного совета

- 1. Телепередача “Uudishimu tippkeskus”
- 2. Телепередача на канале ETV «TeadusEST»

3. Видеоклипы на канале ETV "Tähelepanu! Tegemist on teadusega!"
4. Радиопередача "Teadus teab!"
5. Rakett 69
6. Научная программа фильмов фестиваля PÖFF "Teadus 360°"
7. Не знаю ни одной / Ни одна

Последние вопросы о Вас:

13. Пожалуйста, скажите, творческий ли Вы человек и важно ли для Вас иметь новые идеи?

Да (3)

и да, и нет (2)

нет (1)

затрудняюсь ответить = 99

Lisa 3. Ankeet inglise keeles

Part A

1.1 How old are you? [in full years]

1.2 What is your sex? [male—1, female—2, other—3, cannot/do not wish to answer—0]

1.3 What is your highest completed level of education? [basic education, vocational education without secondary education, secondary education, vocational education with secondary education, higher education, Master's Degree or PhD]

1.4 Do you live in a city or in the countryside? [city (2), countryside (1), cannot/do not wish to reply = 0]

NB! If necessary, please confirm this is referring to the main place of residence where the responder lives for longer.

1.5 In what county do you live? cannot/do not wish to reply = 0]

Before you answer the next questions, let me remind you that there are no correct or incorrect answers to these questions. Please answer in the way that you feel is right.

1.1. Firstly, how interested are you in politics?

Interested a lot (5), rather interested (4), so and so (3), rather disinterested (2), completely disinterested (1)

[Not read out: Cannot/do not wish to reply = 0]

1.2 How interested are you in culture?

1.3 How interested are you in science?

1.4 How interested are you in technology?

1.5 How interested are you in sports?

Next, a few questions about trust.

2.1 Please rate your trust of the politicians.

Trust a great deal (5), rather trust (4), so and so (3), rather not (2), not at all (1)

[Not read out: Cannot/do not wish to reply = 0]

2.2 Please rate your trust of scientists.

2.3 Please rate your trust of the police.

2.4 Please rate your trust of the media.

3. How do you think has the development of science and research changed people's lives in the last 10 to 20 years?

It has changed for the better (5), rather better (4), so and so (3), rather for the worse (2), much worse (1)?

[Not read out: Cannot/do not wish to reply = 0]

4. How do you think has the development of technology changed people's lives in the last 10 to 20 years?

5. Please state how much do you agree with the following claims:

5.1 Scientists are experts in their field

Agree completely (5), rather agree (4), so and so (3), rather disagree (2), completely disagree (1), [cannot/do not wish to reply = 0]

5.2 Scientific research could pose a threat to society

5.3 Scientists carry out their research in the interests of the society

5.4 Scientists can be wrong in their research results

5.5 Funders strongly influence the outcomes of scientific research

5.6 Scientific research is necessary even if it does not yield direct profits/benefits

5.7 The state should fund scientific research more

5.8 Scientists need to notify the public of the results of their work more than before

5.9 I want to contribute to research (e.g. by gathering data or participating in studies)

5.10 Politicians need to listen to the scientists more

5.11 When purchasing health products, I base my choices on scientific facts.

6. I shall list some fields of science and research. Please tell me how much do you believe these benefit to society?

Benefit a lot (5), rather benefit (4), so and so (3), rather little benefit (2), no benefit at all (1), [cannot/do not wish to reply = 0]

6.1 Social sciences [e.g. sociology, economics, legal science, demography]

6.2 Humanities [e.g. history, linguistics, literary science, theatre studies and art history]

6.3 Agricultural sciences [e.g. animal husbandry and crop production sciences]

6.4 Natural and exact sciences [e.g. physics, chemistry, biology, mathematics]

6.5 Technological sciences [e.g. electronics, engineering, material science, mechanical engineering]

6.6 Medical science

7. Next, I have a few final questions about how much information on scientific research and achievements you receive from the following sources...

Choose either plenty (5), rather plenty (4), so and so (3), rather not (2), none at all (1), or have no contact with it (99), [cannot/do not wish to reply = 0]

7.1 Friends, acquaintances, family members

7.2 School, training

- 7.3 Place of work, colleagues
- 7.4 Print media and online publications
- 7.5 Television
- 7.6 Radio (may be explained if necessary, but not listed: also podcasts or downloadable sound files)
- 7.7 Social media, social networks
- 7.8 Other online sources

8. Do you believe that media has sufficient information on science and research?
 Yes, it is sufficient—3, so and so—2, insufficient—1, [cannot/do not wish to reply—0]

9. I shall list some science and research related activities. Have you come into contact with these? Please reply yes or no.

Yes   No   cannot/do not wish to reply = 0

- 9.1 ERR popular science news portal Novaator
- 9.2 Forte portal on the Delfi news site
- 9.3 The Science and Research section of the daily Postimees
- 9.4 The TeadusEST programme on ETV
- 9.5 The Teadus Teab programme on Kuku Radio
- 9.6 The European Researchers' Night festival
- 9.7 Student Research Festival
- 9.8 ETV television clips Attention! Science!
- 9.9 Rakett 69 educational programme
- 9.10 The Black Nights Film Festival (PÖFF) Science360° film programme

10. Please estimate, how familiar you are with the tasks and activities of the Estonian Research Council (ETAG/ERC) (0-5). 5= very well informed... 1=not at all informed, 0= can't tell

11. Please estimate how much you trust the Estonian Research Council (0-5). 5= very much.... 1= not at all, 0= can't tell

12.A Please indicate which broadcasts from the list you know?

12.B Which of them are the TV and radio programs made by the Estonian Research Council?

12.a.I know the broadcast   12.b Estonian Research Council broadcast

- 1. Curiosity Center of Excellence
- 2. ScienceEST
- 3. "Attention! It's science!",
- 4. Radio show "Science knows!"
- 5. Rocket 69
- 6. PÖFF's science film programme "Science 360°"
- 7. Do not know any/ None

The final question concerns yourself

13. Do you consider yourself a person that values coming up with innovative ideas and being creative?

Yes (3), so and so (2), no (1), [cannot/do not wish to reply = 0]